

بى گومان، تو ئىتوانى!

چۇن وەرزىش بە
توانا دەروونى يەكانت
ئەكەيت و
بەختە وەرتر ئەزىت

نووسىنى //
پرۇفېسسور دكتورى
دەروون ناس .
لارس – Eric Unestahl
Maria paij kull

عبدالله تۇفيق
لە سویدیە وە کردیە تی
بە کوردی

بئ گومان ،
تۆ ئەتوانیت !

چۆن وەرزش بە
توانا دەرونی یەکانت
ئەکەیت و
بەختە وەر تر ئەژیت

عبدالله توفیق
له سویدی یه وه
کردوو یه تی به کوردی

((ناوهرۆك))

- 7 ل - پيشه كى .
- ل - پشوى لهش
15
خۆت رابهينه كه سهر له نوئ وهك مندالئيك بيت .
- 27 ل - پشوى دهروونى
پهيوهندى بكه بهبئ ئاگايه ته وه .
- 39 ل - ويئهى كه سيئى خۆت
چۆن برؤا به تواناكانت ئه كه يت .
- 51 ل - رهفتاره كانت
مه هئله ترس ببئته ريگرت .
- 60 ل - هاندان و ئامانج
به م شيويه به بئ ئاگابوونت رازى ده كه ين .
- 71 ل - مه زاج و خوئشى
پئ كه نين تايبه تى به كى راسته قينه به .
- 82 ل - هيئى تازه گهرى
كار كردن له ماوهى خه وتندا .
- ل - رۆژى 15 ده قيقه ته رخان بكه بؤ خۆت .
90
گوئ له كاسيئ بگره و گه شه به

پیشه کی

ئه ته ویت گه شه بکهیت ؟

بی گومان ، وه لامی هه موو که سیکه که من پرسپاریان لی ده که م .
ئه م وه لامه وا ئه دریتسه وه له بهر ئه وهی له سروشتی مرقایه تی دایه که
ئه یانه ویت گه شه بکه ن . له گه ل ئه وه شدا زور له گه وره به ته مه نه کان واهه ست
ده که ن که گه شه یان وه ستا بیت . زورشته له په یوه ندی یه کومه لایه تی یه کان
و کارو ژیانی پوژانه یاندا پونادات و

من له و باوه پرده م که شیکردنه وهی ئه م پرسپارو وه لامه ئه وه یه که ئیمه بیر
له وه نا که یه وه که پیویسته له سه رمان که به نا گایانه کاربکه یین بو
گه شه کردنمان . ئیمه وا بروا ده که یین که گه شه کردن خوی به ئوتوماتیکی
یه ت .

له م شیوه ههستی یه دا زور مه ترسی شوینی ئه بیتسه وه .
له هه ندی حالته دا خومان ئه خه یینه به رده م ئه و ترسه وه که وا ده کات به هیچ
جوړی گه شه نه که یین وه سه ره پای ئه وه ش هه ست به نا ئارامی و بی زاری
بکه یین .

له هه ندی حالته تی تریشدا هه ست به قوریانی دانی خومان ئه که یین که
به لاوازی یه وه بهیلین که ئه وهی یه ت پووبدات .

ئیمه پیویسته له سه رمان که خومان هه ناگاو بنیین !
ئیمه ئه توانین به هوی ئه و پینگه یه ی که بزانیین ئامانجمان چی یه وه رزش

به دهرنمان بکهین . لایه نه دهرونی یه که مان پیویستی به پاراستن هه یه هه روهک له شمان . له گهل ئه وه شدا که م که س له ئیمه هه یه که بو چونی ته وای هه بی له باره ی ئه وه ی که چون مرؤف ئه توانیت به ته وای په یه ونه ی به سه رچاوه ئاماده کراوه دهرونی یه کانی یه وه بکات .

که س به گه شه یه کی ته واره وه نه هاتوه ته دنیا . به لام له کاتیکدا ئیمه چالاکانه گه شه ی له شمان وهرده گرین زور جار ئیمه واز له توانا دهرونی یه کانمان ئه هینین که بتوانی ئامانجه کانی به دست بهینئ . له ریگه ی ئه ولیکۆلینه وانه ی که کردومه له گهل وهرزشه وانه کاندانیا توانیومه بگه مه ئه وه ی که ئه وه له سوکه وتانه یان بوی هه یه . . . به ته وای چاره نویسی بیئت .

بی گومان ، هیشتا زور که س گه شه به دهرونی ئه کات له ریگه ی ئه وه ی که ئه وان گه ش بینانه پشوئهدن له وه ی که ئه وان ئه یکه ن که هیدی هیدی گه شه به هیزه دهرونی یه کانیا ن ئه دن . به لام زورکه سیش هه یه که به ریکه وت ئه که ونه حاله تیکی ناهه قه وه واره کانیا ن لی تیگ ئه چیت بویه ئه وان خو یان نازانن که ئه توانن به وه هه ستن که گه شه بکهین به و شیوه یه ی که بیانه ویئت . مرؤف ئه توانیت هیزی دهرونی خو ی دروست بکات به هو ی پاهینان به ئامانجه به ئاگاکانی یه وه هه روه کو که مرؤف ئه توانیت هیزی له شی دروست بکات .

کاتی من له سالی 1973 دهستم به کارکردن کرد له جیهانی وهرزشدا . له و کاتانه دا بوچونی زور گرنگ هه بو که چون وهرزشه وان سه رکه تو ئه بیئت . گومان له وه دانه بوو که ئاره زو له و باره یه وه پهیدا ده بیئت بو ئه وه ی هه ول بدری که چون گه شه به به هره مه ندی و له ش بدریت به هو ی وهرزشیکی نویی بی خو هیلاک کردنه وه . هیشتا پارچه یه کی گه وره له و هه ولدانه هه روون بوو وه هه تا ده بوو زیاتر بیریا ن له وه ده کرده وه که ئایا چی یه واده کات که

ھەندى له وەرزشەکانیادا سەرکەوتون و ھەندیکیشیان دۆراون . وەرزشى دەرونى دەست بەجى ھات .

کاتیک که پیش برکى دەستی پى کرد پيوسته که کهسه بەژدار بووه که له توانا دەرونى یه که یه وه تهواو ئاماده بىت بۆ ئه وهى بتوانى که باشتى کات و خال پیش که ش بکات . ئه م راستى یه جیاوازی ھه یه له نیوان ئه و وەرزشکاره به توانایانه دا که زۆر به که مى یان ھەرگیز سەرکەوتن به دەست ناهینىت .

له بهر ئه وهى وەرزشه وانه کان په فتارىکى پۆستى فیان ھه یه بۆ گه شه کردن له کاره کانیا دا وه به رده وامن له ھینان توانیم من کاریکه م له گه ل شىوازی کدا بۆ وەرزشى دەرونى درى ژخایه ن .

سوده که یش له باره ی ئه وهى که من به تاييه ت له گه ل وەرزشه وانه کاندا کارم کرد ئه وه یه که ئه و شىوازه ئه توانىت تاقى بکرىته وه و ئه نجامه که یشى بزانیىت . له ژيانى وەرزش دا شىوازه کان ئه بىنرىن و ئه نجامى کاره کانیا ن ئه گونجى له گه ل ژيانى ئاسایى پۆژانه ماندا و وه راستى یه که یشى پونه .

ئهمرۆ من ئه توانم پیناسه یه کی ھىزی دەرونى بکه م .

که ناوه رۆکه که ی چه ند فاکتورىکن که به ستراون به یه که وه :

- خۆبىنن به شىوه یه کی باش . که برۆایه کی باش ئه دات به تاونا کانت .

- خۆ راھینان به باشى له سه ر توانای سه رنج .

- ھه ستىکی نه گۆر .

پهفتاری پۆسیتیف :

ئەم فاکتۆرانە ئەتوانرێت راھینانی لەش بکریت ، ئەمە راھینانیکیە کە ھەموان سودی ئی وەر دەگرین - نەک تەنھا بۆیە ک جار بە لکو لە ھەموتە واوی ژیاقتا . وەرزشە وانیکی باش ھەرگیز ئەو ئەندیشە یە ی بۆنایەت کە بائیتەر وەرزش نە کات لە بەرئەوہی کە ئەو گەیشتوہ تە ئەو ئامانجە ی کە خۆی بە تەمای بووہ . بە ھەمان شێوہ ئەبێ مرۆف بپوانیتە وەرزشی دەرونی - ئەوہ شتیکی کە ئیمە پپۆیستمانە وەشتیکی کە ئیمە تەندروستیمان پپۆی باش ئەبیت .

کە راھینان بە ھیزە دەرونی بە کانت بکەیت شیوازیکی نی یە کە بە تەنھا بۆ ئەو مرۆفانە بیت کە بپوا بە خۆ بونیان لاوازیبت . سەرەرای ئەوہی کە مرۆف خۆی لە دۆخیکی باش دا بزانیت ھیشتا ماوہی ئەوہی تیا دا ماوہ کە بەرەوپیش تر بپوات .

لە پراستی دا پپۆیستی یە کە زیاتر ئەبیت لە کاتی کدا ھەست بەوہ ئەکەیت کە گەشە ئەکەیت . ئەمە لە لیکۆلینە وە یە کدا دەرکەوت کە لە ساڵی 1990 دا کرا بۆ ئەو وەرزشە وانانە ی کە ئەم وەرزشە یان کردبوو زۆر تر بەرەو پپیشە وە چوبون لە گەشە ی دەرونی یاندا وە بە گوپ و ئارەزووہ و یستویانە بەر دەوامین لە وەرزشی بپوا بە خۆ بونیاندا ! لە و دەر فە تە دا نزیکە ی 5000 وەرزشە وان بە و وەرزشە دەرونی یە ھەستابون ھەر لە و سالە دا من ھەستام بە ھەلسەنگاندنیکی بۆ گروپی سوئیدی کە لە ئۆلۆمپیاتی ئە و سالە دا بە ژداربوون . لە و گروپە دا نزیکە ی 25 لە سەدی بە ژداربوہ کان مە شقیان لە سەر شیوازە کە ی من کردبوو ، کە واتە لە نیوہ یان کە متر لە گروپە کە کاتیکی کە یاری یەکانی ئۆلۆمپیاتە کە کۆتایی ھات توانیم کە ئەوہ ھەست پپۆیکە م کە ئە وانە ی

چونه فهینالّه وه 58 لهسه دیان راهینانیان لهسه ر وهرزشی دهرونی کردبوو .
لهوانه شدا که مه دالیایان به دهست هینا بوو 67 لهسه دیان ئهوانه بوون که
به هه مان شیوه ئه وهرزشه یان کردبوو .

لهگه ل ئه مانه شدا وهرزشی دهرونی مه بهستی ئه وه یه که باشترین خال به
دهست بهینئ بو وهرزشه وانه که .

ئاواتی من ئه وه یه که به هوی ئه م شیوازه وه تو تندرستیت باش بیئت .
پاشان ئه وه شتیکی تره که په یوه ندی یه که هه بی له نیوان ئه وه دا که
تندرستی و باش بیئت وه باشترین خالیش به دهست بهینئ له وهرزشه که تدا .
پاشان ئه وه دهرکه وت که کاره که م لهگه ل وهرزشه وانه کاندای به هوی وهرزشی
دهرونی یه وه ته نها ئه وه نه بوو که دهریکی پوسیتیقانه ی هه بووی بو
سه رکه وتنیان له وهرزشه که یاندا . ئه وه بوو یارمه تیه که بو یان که بو نمونه
سه رکه وتوین له خویندنیا نندا و هه روه ها کاری ته واوی کردوه ته سه ر
تندرستیان که هه ست به له ش ساغی له هه موو له ش و دهرونیان بکه ن .
من چه ند کورسیکم بو گه شه کردنی که سایه تی کردوه ته وه وه توانیومه
ئاگاداری ئه و پرسیارانه بم که ئه وان خولیای بوون .

پرسیاره کان به م شیوه یه ده کران : -

- چۆن مانای بونی خۆم به دهست ئه هینم ؟
  - چۆن بتوانم گه شه به خوشه ویستی و په یوه ندی یه کانم بدهم ؟
  - چۆن بتوانم گه شه بکه م له کاره که که م دا ؟
  - چی بکه م بو ئه وه ی که له ش ساغ و چالاک بم ؟
- بو ئه وه ی به ته واوی لهگه ل ئه م پرسیارانه دا کار بکه یته ته توانیت ئه م
پرسیارانه بخه یته به رده مت و به م شیوه یه له یه کیان بده یته وه : -
- ئامانجی ژیانم چی یه ؟

- چى بىكەم بۇ ئەۋەى كە بىان گەمى ؟

لەبىرماندا پالپىۋەنەرىك ھەيە كە گەشە ئەكەن . لە ھۆشماندا شوپىن ھەيە بۇ گرفت چارەسەركردن و خۆشى دۆزىنەۋە . بەلام چەند لەۋانە بوونەتە راستى لە ژيانندا ؟

ھەموۋان ئەيانەۋى گەشە بىكەن بەلام كەمىان گەشە دەكەن . زۆر بەيان لە شوپىنكى ئارامى چارەنوسىدا دەۋەستىن . مەرۇق ئەيەۋىت بەلام زات ناكات . مەرۇق ئەزانى كەچى ھەيە بەلام نازانى كەچى ۋەردەگرى . لە راستىدا مەرۇق يەكجار دەترسى لەۋەى كەفەشەل بەيىنى . لەبرى ئەمانە خۇى قايىل دەكات بەۋەى كەسەر بەستە و بەپرواۋە دوبارە بوونەۋەكانى ژيانى پەسەند دەكات . ئەۋەى كە ھەيە لەبەردەستا ھەموۋ شتە جوانەكان ۋە ئەۋەى تۋانا بەھىزەى كە مەرۇق ھەيەتى ھەموۋ پشت گوى ئەخرى .

كليلى ۋوشە بۇ گۇرپانكارى ھاندانە . ئىمە پىۋىستە لەسەرمان كەبەتەۋاۋى ھەست بىكەين كە بەئارەزۋەۋە ۋ ھاندەرمان ھەيە بۇ ئەۋەى كەلەۋە ھالەتەدا بەربىين و كار بىكەين بۇ ئەۋەى پلاننىك دابنىين و بگەينە ئامانجەكەمان . ئىمە پىۋىستە پىۋىنەۋە قوللى بى ئاگايمانەۋە بۇ ئەۋەى ئەۋەى بدۆزىنەۋە كە ئىمە چىمان ئەۋى لە ژيانماندا ۋە ھەرۋە پىۋىستە كە ئامانجەكانمان پون بىكەينەۋە لە بى ئاگايماندا بۇ سەرکەۋتەمان .

ئەم كىتپە زانيارىت ئەداتى كە چۆن بى ئاگايمان كاردەكات ۋە ئەتۋانى چى بىكەيت بۇ ئەۋەى پەيوەندى پىۋەبەستىت بەۋ شىۋە زمانەى كە ئەيەۋىت . ھەرۋە ئەم كىتپە شىكردنەۋەيە كە بۇ شىۋەى كاركرندت لەگەل ئەۋەى كاسىتەدا كە باۋى ۋەرزىشى دەرونىيەۋەيە . ئەۋەى كاسىتەنە يارمەتت ئەدات كەچالاک بىتەۋە ۋ تونات ئەداتى كە ئامانچ دابنىى و ئامانجەكانىشت بىننىتەدى .

مرۆڤ ناتوانیټ چوار مشقی لای دابنیشی و چاوه پری بکات له شی ساغ بیټ
وه سه رکه وتوبیټ له ته وای ژیانیدا . له راستی دا ئیمه ته نها خومان بریاری
ئوه ئه دین که ته ندروستیمان چۆن بیټ و چهند دل خوشیش ههست پی
بکهین .

" ئاها , به لام ئایا ئه وه یه کجار خۆپه رستی نی یه که خۆت بۆ گه شه کردنی
خۆت ته رخان بکهیت که له حاله تیکدا جیهان به م شیوه یه یه که دهی بینین "
ئهمه ده برینیکه خه لکه .

ووشه ی لاواز و چالاک دوو ووشه ی سه ره کی منن بۆ خۆی من یه کجار بروام
به وه هه یه که مرۆڤ دروست بووه بۆ ئه وه ی چالاک بیټ وه ئه وه یه کجار
ناخوشحالی یه که لاوازی ده سه لاتی به سه ر زۆر حاله تدا کیشاوه .

لیره دا من هه یچ مه به ستم نی یه که جیهان به شیوه یه کی تره .
هه یچ راستی یه کی تر نی یه . له بهر ئه وه ی ئیمه به پی ی ههستی خومان راستی
و روداوه کان له یه که ئه ده ی نه وه , وه ههستی ئیمه ی نه بینراوه , بۆیه
هه رگیز ناگه ی نه ئه و راستی یه پاکه .

به لام هیزی خۆی هه یه که واده کات وینه یه که دروست ده کات و راستی هه کان
شی بکاته وه به پی ی شیوازی خۆیان که وای بینن . ئه وه مه حاله له ده رون
زانی دا که یه که روداوی نیگه تیف بیته زانی نی ئه وه ی که چی له جیهاندا پروو
ده دات . ئه وه ته نانه ت ئه بیته بینراویکی ترسناک " شو رنی می شک "
له بهر ئه وه ی ئه م حاله تانه ئه مان با ته وه به ره و ههست کردن به نا ئومیدی .
وه هه تا بیټ خه لکی وا ده زانیټ که زه حمه ته هه یچیان له ده ست بیټ – وه
هه یچیشیان پی نا کری .

من ئه مه وی دزه خه یالیک دا بنیم له ریگه ی تو وه که ئیستا ده ستت به

خویندنه وهی ئەم کتیبە کردووە . لە ڕیگەیی لێ کۆلینە وه کانمە وه زۆر بەلگەم
دۆزیووە تە وه بۆ ئە وهی که مرۆف خاوهنی زۆر توانای گەرە ترە لە وهی که
ئێستا خۆی هەستی پێ دەکات .

لەگەڵ ئە وه شدا من تەواو لە وه دلنیام که مرۆف ئەبێت لە شتی بچوکه وه
دەست پێ بکات بۆ ئە وهی که بتوانی باشتر لە شتە گەرە کان بگات .

ئەگەر تۆ توانیت ئارەزوو لە خۆتا پەیدا بکەیت و توانا شاراوە کانت بخەیتە
بەردەستت بۆ خۆت ئەوا تۆ بە دلنیایی یه وه وزه و فیربونت بەردەوام ئەبێت
و توانات ئەبێت که جیهانیش بەرەو باشتر بەریت .

تەماشای ئەوانه بکه که باشن و بەم شیوه یه ن ئەوانه بکه به وینە ی خە یالت
بۆ خۆت – لەگە شه کردنتدا .

ئە وهی ئەوان ئەتوانن تۆیش ئەیتوانی .

لاش – ئیریک ئونیسٹۆل

پروفیسۆر و دکتۆری دەرونی

پشوی لهش

خوت رابهینه که سهر له نوي وهک مندالیک بیت

کت وپر پلنگیکي درنده یان ورچیکي کیوی ئه بینی و ابهره و پوت هیرش دهکات . له یهک چاوتروکاندن دا له شت ناماده ده بیټ که یان هه لیبیت یان بچه نگیت . یهک کۆمه ل هۆرمونی ستریس (گوشاری پۆحی و به دهنی) ئه پزیتته ناو سوپی خوینته وه , تریه ی دلټ زیاد دهکات . هه ناسهت خیرا تر ئه بیټ وه په ستانی خوینت به رزده بیټه وه به شیوه یه کی سهیر . به هه مان شیوه ی سهیریش چالاکی له شت گۆرانکاری تی ئه که ویت , ماسولکه ی پشت ملت رهق ده بیټ , ماسولکه ی سکت له رزین دروست دهکات , ئه ندامه کانی سکت و کۆمت خویان تونگ ده که ن . لیکه پزین و کۆنه نامی هه رست ئه وه ستن له هه مان کاتدا پزینه دهره قی یه کانت له کارکردن ئه که ون . بۆ ئه وه ی له شت سه رمایه کی پیدا بیټ کاتیک که تو ئه چه نگی یان هه لدی له پیناوی ژیاندا . چاوه کانت به دوا ی شتی کدا ده گه ریټ و بیلبله ی چاوت ئه کشی له ترساندا , لوتت گه وره و فش ئه بیټ بۆ ئه وه ی هه ناسه به ئاسانی بدهیت .

هه موو ئه و توانایانه ی له شت که پیویستن بۆ ئه وه ی دژی ئه و ترس و هه ره شه یه بوه ستن له و چاوتروکاندنه دا هه موو ئه شله ژین و له یهک ئه دن . توانا به رگری یه کانی له شیشته ئه چه نه به رزترین حاله ته وه و له شت تونگ و رهق ئه بیټ وه وزه یه کی یه کجار به کار ئه هینیت له ناوه وه و دهره وه ی له شتا . کاریکی باشه ئه گه ر ئه م چاوتروکاندنه هه لپزیری له و ئیستراتیجی یه دا

– بهر وپړوی ئه بېته وه يان هه لډيټ – تو پټويسته که له هه ردو و
هه لډرډنه که تدا له و په پړی ئاماده بوندا بيت . نه جهنگ و نه هه لټانن هيچيان
هه تاسه ر ني يه و تا گرنگترين شت له و کاتاندا ئه وه يه که تو هه مو و
تواناکانت له کاردان له و کاتدا !

خوت له م حاله تاندا ئه ناسيته وه ؟ نه خير ، بي گومان نه خير . ئه م حاله ته
باسی پوداويک ده کات که يه کيک له ئيمه کاتي خوی توانيبيټي خوی بخاته
ئو ترسه وه ، پلنگ و ورچي شاخي زياتر له چيروکدا هه ن بو ئه م کاته ي
مروځ . ته نها هه ولى ئه وه بده که له شت پازي بکهيټ که ئه گهر جاريکي تر
ئهمه پړوي دا له و په پړی ئاماده يي بيت بو ئه وه ي بتواني که بچه نگي ي يان هه ل
بيټ . ته نانه ت ئيستايش ئيمه له باره ي مه ترسي يه وه هه مان هه ست و
کاردانو وه مان هه يه وه کوو ئه و مروځانه ي که پيش 10000 سال له مه ويه ر
ژياون . هه موو هوپموني له ش ، ماسولکه و ئه ندانه کانمان هه مان
کاردانو وه يان هه يه له به رده م ئه و گوشاره دهروني و به دهنيا نه ماندا وه ئه و
ترسه ي ئه م سه رده مه ي ئيستامان .

ته نها جياوازي يه که ي له وه دايه که مروځ له م سه رده مه ي ئيستادا زياتر و
خي را تر فشاري دهروني و به دهن ي پړي ليو نه کات ، ترسيش زياتر لامان
ئهمين ته وه و له هيچ شويني ئه و گه رانه وه ي خوشي يه ي له شيش
نادورينه وه .

دواي ئه و حاله ته ناخوشانه ي که به سه رماندا يه ت و له شمان له نارپه حه تي دايه
له شمان ئه بيټ بگه رپته وه بو حاله ته ئاسايي يه که ي خوی ، هه موو پړوتينه
ئاسايي يه کاني له ش که ماسولکه کاني خاو ئه بڼه وه . ئه و نيشانانه ي که
ئه گه رپنه وه بو حاله تي سفر ئه وه يه که ئه و به ربه ره کاني يه يان هه لټانه
کو تايي هاتوه و هه ردوک له له ش و دهرون خاو ئه بڼه وه .

ئەگەر ئۇ نىشانانە دەرنەكەۋىت و نەھات ، ماناى واىە كە زۆر لە ئىمە بە
بەردەوامى لەگەل زۆر بەش بەرەنگارى كردندا دەژى .

ئىمە زۆر جار لە و ھونەرەدا سەرئەكەۋىن كە لە يەك كاتدا پى بەگازو ئىستوپدا
بىنپىن ، بى ئاگايانە يەككى لە باشتىن تواناكانمان پىشىل ئەكەين .
بە و شىۋە يە ئىمە سەرئەكەۋىن لە و ھونەرەدا كە لە يەك كاتدا پى بەگازو
ئىستوپدا بىنپىن – بى ئاگايانە يەككى لە باشتىن تواناكانمان پىشىل ئەكەين و
لە باتى ئەۋەش ئىمە بىچىنە يەك لە نەخۇشى بۇ خۇمان دادەنپىن .

فشاری دهرونی و بهدهنی به باش یان به خراپ

(ستریس) فشاری دهرونی و بهدهنی خوئی له خویدا خراپ نییه - ئه و جوړه فشارانه باش و خراپی هه یه . ئه و فشاره دهرونی و بهدهنی یه که به هوی پلنگه که وه یان ورچه که وه بوو بئ گومان هه ردوو شیوه باش و خراپه که ی تیدا بوو - ئه و به سه ر هاته یارمه تی دا که له یه ک چاوتروکاندن دا هه موو لایه نه دهرونی و بهدهنی یه کانی بخاته کار , هه روه ها هه ردوو له خو پره ق کردن و خابوونه وه ی به یه که وه به سته وه . یه که م جار له شی له پره ق بوندا بوو پاشان چویه وه به ره و شل کردنی هه موو له ش بو ئه وه ی که هه موو ئه ندامه کانی له ش بگه ریته وه حاله تی ئاسایی خوئی .

به لام من و تو چوینن ؟ چه ند به خیرایی و چوون به یه کجاری خاوده بینه وه دوی ئه و تونگی و ره قبونه ؟ به لی , راستی یه که ی ئه وه یه که زور له ئیمه تهنانه ت نه چوه ته قولایی ئه و پرسیاره وه . ئیمه هیچ تیگه یشتنی کمان نییه دهرباره ی ئه وه ی که چی ئیمه ستریس ده کات , چی له ئیمه دا رو ده دات که له حاله تی ستریس داین یان چوون بتوانین که ئیمه بگه ریینه وه بو حاله تی ئاسایی خوومان دور له و فشارانه . که چی ئیمه زیاتر له و فشارانه دا ده ژین که به ده گمه ن یان هه رگیز ناگه ریینه وه بو حاله ته ئاسایی یه که ی خوومان که ئه ویش خابوونه وه ی هه موو له شمانه دهرونی و بهدهنی .

ئیمه خوومان به و فشارانه راده هیئین به شیوه یه کی یه کجار نه رم که ئیمه زور جار واز له وه ده هیئین به شیوه یه ک که هه ست به نیشانه کانی نه که یت .

پاشان كه ئىمه ههستمان پىي كرد ئه و كاته ئىمه زور ئاسايى تورپ ده بىن و به ئاسانى پهست ئه بىن ، تونگ و بىي ئارام زور جار له و حاله ته دا نازانين كه ئىمه چون ئه و ده سه لاته به سه ر خو ماندا به يئينه وه بو ئه وه ي كه ديسانه وه خاو بىنه وه .

كاتىك كه ئه و فشاره خابونه وه ي به داوا نه هات له ش و پوچمان ئه و هاوسه نكي يه ي پىك ناكاته وه له ههردوو به شه دهرونى و به دهنى يه كه دا . ئىشاره ته كانى له ش پونن - له گه ل ئه وه شدا زور له ئىمه چاوى ده نو قىنى و گوئى ناداتى . ئىمه توشى سه ر ئىشه ئه بىن ، پهق بونى كى زور له سه رشان و پشتمان كه له داوى دا ئه بىته هوئى دروست بونى ته شنج له ماسولكه كاندا ، توشى ئازارى سك ئه بىن هه ر له كوئه ندامى هه رسه وه هه تا برىنى خوئىناوى گه ده . . .

له گه ل ئه مانه شدا هىشتا هه ر نامانه وئى بزائين په گى ئه و ئازاره چى يه - ئه وه ئاسانتر و دلئياتره كه بچينه لاي چىشك و نه خو شخانه وه داواى چاره سه ر بكه ين . به خو شحالى يه وه ئه مانه وئى كه ده رمان وه رگرين بو كاتىكى ديارى كراو وه بزائين كه چاك ئه بىنه وه ديسان . ژيان خوئى فىرمان ده كات كه به و شىوه يه ئاسان نى يه .

به ئاگابه له و نه خو شى يانه ي كه به هوئى سترى سه وه يه ن

زور له مپژوهه لىكو له ره وه كان ئه وه يان ديارى كردوه كه په يوه ندى يه كى دلئيا هه يه له نىوان فشارى دهرونى و به دهنى و نه خو شى به دهنى يه كاندا .

ئىمە ھەتا زەحمەت تر لەگەل ھۆكەنى ئەو فشارانەدا پەفتار بکەين پۆژانە ،
نارەحەت تر توشى نەخۆشى يەكەنى دەرونى و بەدەنى ئەبەين كە ئەوانىش
بناغەى خۆيان لە ئەو فشارەدا ھەيە .

ھېشتا ئەوئەندەيش نا – ھەتا فشارەکان گەورەتر بېت وا دەكات كە ئىمە
زوتر بچينە تەمەنەوہ . يەكەل لە زاناکەنى بواری لىكۆلینەوہى فشارى
دەرونى و بەدەنى (سترىس) ھانس سىلى ، بەم شىوہىە ئەلئى : -

ئەوہى كە ئىمە پىئى ئەلئىين پىرى ، لەو ژمارانە كەمتر نى يە كە بەھۆى
فشارى ژيانەوہ وەرمان گرتوہو بووہتە نىشانە پى مانەوہ .

تەنناتە وینەكە زياتر نارەحەت دەبېت كاتىك كە لىكۆلەرەوہكان دەست بۆ
ئەوہ پادەكېشن كە ئىمە فشار وەرەگرين بەھۆى ھەردوو پوداوە ناخۆش و
خۆشەكانەوہ . ئەو فشارە زياتر دەر ئەكەوېت لە حالەتە تراژىدياكانى وەكوو
مردنى كەسىكى نزيك و خۆشەويست ، ھەروہا حالەتى دلخۆشى وەكوو ژن
ھىنان و شوكردن يان سەرکەوتنىكى گەورە لە كارىكدا كە كارى زۆرت بۆ
كردبى . كەشتىك بە (پۆسىتيف) دلئيا و باش ناوبىرېت ئەوہ ناگەيەنېت كە
لەو فشارانە بمان پارىزىت كە سروشتين بۆ لەش و پۆحمان . ئەوئەندە بەسە
كە حالەتەكە نائاسايى بېت ھەتا ھۆپمۆنى فشارەكان دەست بەپژاندن بکەن.
لەگەل ئەوئەشدا – ئىمە ئەتوانين توشى ئەو فشارانە بېين بەھۆى كەمى
خۆشى يان زياتر وەرگرتينەوہ . ئەوہى كە ھەست دەكات كە ژيان بى مانايە
لە ناوہرۆكيدا ، ئەوہى كە ھىچ دەرفەتېكى نى يە بۆ گەشەكردنى و ھىنانەدى
خەونەكانى يان ھەوہس و ئارەزوى ، ھەست بەوہ دەكات كە يەكئى نى يە كە
خۆشى بوئ لەو حالەتانەدا فشارەكانى بەشىوہىەكى گەورە گەشە دەكەن
بەرەو نەخۆشى كە ئىمە پۆژانە ناوى دەبەين بە فشار ھەبون . بەم شىوہىە

یەكی له لیکۆله رهوه كان ئه وهی دۆزی وه ته وه به دلنیایی وه كه مرۆقی بی کار هۆیه کی به هیزی فشاره كه وا دهكات كه ئه و بی کاره زیاتر له بازنه ی ترس داییت كه گه شه بکات به ره و دوو دللی ، نه خووشی و گرفتگی دهرونی .

ویستمان بناغهی هه موو کاریکمانه

ئیمه هه ر چۆنیک گرفته کانمان ئه م دیو ئه و دیو پی بکه ین هیشتا راستی یه ك ئه مینیتته وه – حاله تیکی ئاسایی هه یه كه ئیمه ته ندروستیمان تیایدا باشه . هه رچۆنیک ئه و ماوه یه ی كه به هۆی خوخوا و کردنه وه و هاوسه نگی یه وه دیاره له كه سیکه وه ئه گۆری بۆ یه کیکی تر .

پرسیاره كه ئه وه یه كه چۆن ئیمه خوومان فییری ئه وه بکه ین كه به خیرای خوومان خاویکه ینه وه له وکاته دا كه ئیمه پیوستمانه .

ناوکی گرفته كه ناوی ویستنه به زۆر . له بهر ئه وه ی چۆن مرۆق خۆی خاوده کاته وه به ویستی خۆی ؟

خۆت بخه ره ناو ئه و حاله ته وه كه تۆ پال كه وتویت بۆ ئه وه ی بخه ویت به لام خه وت نایه ت . هه رچه نده به وه ی بخه و ی هه ر ناتوانی . هه رچه نده زۆر له خۆت بکه یت تۆ به ره و حاله ته پیچه وانه که ی ده چیت . ئه گه ر دانه کانیشته چیر بکه یته وه وه په نا به ریته به ر هه مووشتی بۆ ئه وه ی بخه و ی ئاکامه که ی هه ر ئه وه ناییت كه نه توانی بخه و ی به لکو تۆ له وانه یه یه کجار توپه یش ببیت و هه ست به بی توانایی بکه یت . ئه و بیره ی له میشکی تۆدا هه یه كه تۆ هه ر ده بیته بخه ویت له بهر ئه وه ی به یانی تۆکاریکی گرنگت هه یه وا ده کات كه گرژی و داخستن زیاد بکات . تۆ گاز له سه رینه که ت ده گریت و خۆت ئه م دیو

ئەودىو پىئەكەيت بەبى دەسەلاتانە . . . .

خۆت بىئە تاقەت مەكە ئىستە ! لەپاستىدا چەند رىگەيەك ھەيە بۆ ئەوھى
خۆت فېر بکەيت كە دەسەلاتت بەسەر خۆتا ھەببەت لەزۆر حالەتدا .
لەپاستىدا وشەي (فېربون) ئەبوايە بگۆرپايەوھ بە (فېربونەوھ) ,
لەبەرئەوھى ئەوھى كەمەبەستە لېرەدا ئەوھى كەشتە سروشتىيەكان زىندو
بکەينەوھ , بەو شىوھىە خۆمان خاوبکەينەوھ كە ھەموومان لەگەل لەدايك
بونماندا ھېناومانە .

ھونەرئەك كەتۆ ئەتوانى ببىبىنى لەلای ھەموو مرقۇئەككى لەش ساغ يان لای
مناللى بەختيار , ھەرۆك لای سەگ و پشیلە , مانگا و ئەسپ . ئەسپ .
تەنانەت ئەو ھونەرھى ھەيە كە ئەتوانى بەپىئە وھ بخەببەت !

وھكو گەرە تۆ بەشېكى گەرەھى ئەو بەھرەبەت لەدەست داوھ , ئەگەر تۆ
وھ ئەوانە نەببەت كە ئەو سىفاتانەت ھەلگرتبى لەلای خۆت تائىستاو
بەبەشېكى گرنگت زانى بى , يان لەوانەيە گەرەبى بەشوئىن ئەو رېگايانەدا
وھكو (مېدى تاشون) كەھەنگاويكى سەرکەوتوھ لە جېھاندا . گرتت
لەبەكارھېنان و تەكنىكى (مېدى تاشون) ئەوھىە كە كاتى زۆرى دەوببەت و
چوار دەوريش كاريگەرى ھەيە لە سەرى وھكو بىئە دەنگى پېويست .

لەبەر ئەوھى زىانى پۇژانەي زۆر لە ئېمە داواكارى جۆراوجۆرى ھەيە و كات و
شوئىن ھەمىشە گونجاو ناببەت بۆئەوھى بەو شىوازە ھەستىن لەكاتىكدا
كەبمانەوى خۆمان خاوبکەينەوھ . باشترىن شىوھ ئەوھىە كە بۆھەموان
بگونجى لەھەموو كات و حالەتېكدا . بۆ ئەوھى بگەينە ئەو تەوانايە
پېويستمان بە راھېنان ھەيە وھدىسانەوھ راھېنان ئەمان گەيەنېتە حالەتى
مناللى كەتەوانايەكى باشيان ھەيە كە بەخېراي خۇيان خاوبکەنەوھ .

• رېگا بۆ خۇ خاوكردنهوه

ههنگاوى يه كه م ئه وه يه كه به ئاگا بيت له تونگى و په قى له شت . هه ستت
چۆنه كه به ته واوى خاوده بيته وه ؟

به لى هه ر وانيه كه هه ز له خه و بكه ين يان خه والو بين . بى گومان , مرؤڤ
له و كاتانه شدا ئه توانى له شى خاوبيت , به لام مه به ست لي ره دا ئه وه يه كه
خاوبونه وه فير ببيت كه وه كو يارمه تيه ك بيت بۆ حاله تى تاييه تى ده رونى و
په ستانى به دهنى .

خاوبونه وه لى له ش و ده رون وه رزشي كه كه به به شيكى گه وه لى بى ئاگاي
بونمان ده كه ين . توانيمان سه ركه وتوبين و ده سه لاتمان گرته ده ست ئه و
كاته ئه توانين ئه و خاوبونه وه يه به كار به ينين بۆ ئه وه لى كه بتوانين بخه وين
له كاتيكا كه بمانه وييت و وه يان بۆ ئه وه لى كه بمانه ويى به ته واوى به خه به ريبين
و له باشترين شيوه دا بين و به توانا بين هه ر كات پيويستمان بى .

ئيمه به هه ردوو شيوه به دهنى و ده رونى يه كه وه ئازار ده كي شين .
بۆ ئه وه لى بتوانين ده سه لاتمان هه بييت به سه ر هوكانى ئه و فشارانه دا
پيويسته تۆ بناغه بنچينه لى يه كانى كۆسپه كانى ريگات تيك بشكي نى بۆ
ئه وه لى فشاره كانت نه هيلى . يه كي ك له و كۆسپه گه ورانه ئه وه يه كه

بەتەواۋى بزانىت كەھەستت چۆنە لە كاتىكدا لەشت تونگ و پەقە وە
ھەرەھا ھەستت چۆنە كە لەشت خاۋو وشك بىت . بۇ ئەۋەى دەست بىكەيت
بە وەرزشە ئاسانترىن پىگا يان ئەۋەيە كە تۆ لە لەشتەۋە دەست پى
بىكەيت باشتەرە .

دەستى راستت بەتونگى بگوشە ئەۋەندەى لەتواناتا ھەيە . بىرىكەرەۋە
لەۋەى ھەستت چۆنە كەبەوشىۋەيە تونگ بىت , بزانه ھەستت چۆنە .
لەپاشاندا خۆت شل بىكەرەۋە لەدەستى راستتدا بەتەواۋى . بزانه
ھەستت چۆنە ئەگەر دەستت بەتەواۋى شل و خاۋبىيەتەۋە بزانه چۆنە .
پاشان ھەول بە تونگى بەرەۋ بن قولت بەرە . تەنھا بن قولت سەرەۋەى
قولت نا . بى گومان ئۆتوماتىكى سەرەۋەى قولتت تونگ دەبىت
لەھەمان كاتدا .
ھەر لەۋكاتەۋە دەزانىت كەچەندە گرانه كەبتوانىت سنور دابنىى بۇ
گوشارەكانى لەشت . بەلام ھەرئەيش بىت ! پاشان بەراوردىك بىكە كاتىك
خۆت شل دەكەيتەۋە .

ماسولکه کانت تونگ بکه – وه خوت خاوبکه ره وه !!

به م شيوهيه تو به ناو هموو له شتا ده پريت - قولت , قاچت , شانت , سکت , دهم و چاوت , چه ناگهت ..... هتد .
ئهم بنه ما سهره تاييه ئه وهيه که پيچه وانه يه که له وحاله تانه دا هه يه که ئيمه
ئهبیت به ناگا بين لى . ئه و پيچه وانه حاله تيه ش ده رياره ي ئه و تونگي
وفشارانه يه که ماسولکه کانمان توشى ئه بن به بى ناگا و به ناگايانه وه .
تونگي يه کان که مترين بو ئه وه ي که بى ناگابين لى ان - به پيچه وانه وه
ئه و تونگي فشاره بى ناگايي يانه مان ئه وانه ن که زياتر ئه ميننه وه و وزه کانمان
به تال ده که نه وه به شيوه يه کي نه زانراو . که و ابو ئيمه پيوسته بتوانين که
هست به ئيشاره ته مه ترسي داره کان بکه ين بوئه وه ي پى به ئيستوپدا
بگرين !

• وهرزش بکه به هوى کاسيته وه

باشترين شيوه که ماسولکه کاني پى خاوبکه يته وه راهينانه له کاتي تازه
دهست پى کردنتا , وه ئه گه ربه وي خوت به دهستي خوت کار بکه يت

پېښتیت به وه هیه که کاسیتیک پهیدا بکهیت و پهیرهوی بکهیت . ئه و کاسیتته ریگات پیشان ئهدات که خوت خاو بکهیته وه به شیوهیه کی زور ئاسان . زور له وانهی دهستیان پی کردوه ، زور خوشحالن به وهی که ئه توانن ئه و کاسیتته له گهل خویندا ئه بهن بۆ سر کاره کیان و له ویدا به هویه وه وزه ی تازه ئه دهنه وه به خوینان و خوین خاوده که نه وه به و شیوهیه ههست به سوکی خوین ده کهن له فشاری دهرونی و به دهنی دا .

به هه مان شیوه ئه گهر له مالیشه وه بیکهیت دوا ی کارکردنی پوژانهت هه مان خوشی ههست پی ده کهیت . له و کاته دا که گوی له و کاسیتته بگریت و سود له و خاوبونه وه یه وه ریگری لایه نیکی گهره ی له ش ساغی یه که هه موو که س به تاسه وه یه تی هه ر کاتیک که تو فیری ئه م شیوه یه بویت به ته وای ئه چیتته ناوته وه له له ش و دهرونتا ئه بیته ئیتر تو تنها به چهنده ناسه هه لکیشانیک ئه چیتته ئه و ماوه خوشه خاوبونه وه یه وه ئیتر خاوبونه وه کان خیراتر بۆت یه ن ئه و کاتیش وه ختی یه تی که به ره و زیاتر گه شه کردنی بچیت بۆ ئه وه ی دهرونیشته فیری ئه و شیوازه ببیت .

ئه و خاوبونه وه دهرونی یه یه ش بواری خوشترت ئه داتی که بتوانیت بگه یته په یوه ندی به توانا شارا وه کانی بی ناگایی ته وه .

ځابوونه وهی دهرونی
په یوهندی بکه به بن ناگایه ته وه

بۆمان ھەيە كە كەمىك وەرزشى مېشكتان پى بکەين ؟
كەوا بوو ھەندىك كات وەرېگرە بۆ ئەوھى ئەمانەى خوارەوھ جىبەجى
بکەيت. ژمارە 14 E 19 بکە بەلام بەخىرايى , چەندى کرد ؟
لە پاشاندا بەھەمان خىرايى بزانه چەند پەنچەرە لەمالەكەتدا ھەيە لەگەل
شويىنى كارەكەت .

بى گومان وەلامەكەى مانايەكى گرنگى نى يە . تەنھا لىرەدا ھەلسوكەوت و
پەفتارت گرنگە لەم دووھەولەدا . ئەگەر كەسى بە ديارتەوھ بوايە و تەماشاي
بىركردنەوھكانى بکردىتايە ھەستى بەوھ دەکرد كە چۆن چاوت بەم لاو لاي
راستەوھ دەگىرى و ئەوھستى لە ھەولى يەكەمياندا – وھ بۆلاى چەپ لە
ھەولى دووھمياندا . لەگەل ئەوھشدا ئەبينىن كە ھەردوو حالەتەكە
ماتماتيكي يە .

ئەوھى لىرەدا مەبەستە ئەوھيە كە بىخەينە بەر چاوكە چەند مېشكمان
جياواز بەكار دەھينىن كە چى ئىمە وا بپروا دەكەين كە ھەمان بەكار ھينانمان
ھەيە لە ھەموو كات و حالە تىكدا .

(پۆگر سپىرى) كە لىكۆلەرەوھيەكى ئەمريكي يە ئەو بوو كە كە بۆمانى جيا
كردەوھ كە چۆن بەشە جيا جياكانى مېشكمان كارگىرە لە بىروھەستدا .
يەك بەشى گەورەى لىكۆلەينەوھ كە ئەوھى دەرخت كەلاى راستى مېشك
سەنتەرى ھەستە بەلام بەشى لاي چەپ سەنتەرە بۆ بىر مەنتىقى .

• هست و مهنتیقی له کاردا

تاقی کردنه وه له باره ی ئه وه ی که ئیمه چون لای راست و چه پی میشکمان به کار ئه هینین له چالاک ی جیاواز جیاواز دا هر له ئیستا وه ئالۆزه له بهر ئه وه ی ژیان هیچ زانیاری به کی سروشتی ئاسانی دابه شکرایی نی به هتا پیمانی ببه خشی . له باتی ئه وه په یوه ندی به کانی نیوان هردوو به شه کانی میشکه که په کجار شوینی بایه خه . له گه ل ئه وه شدا (پۆگر سپیری) کاریکی گه وره ی پیش که ش به ئیمه کرد . که بوه مایه ی پی به خشی نی خه لاتی نۆبل له 1981 دا . ئه و وای کرد که ئه وه هست پی بکه ی که فراوانی به کی په کجار به نرخ هه یه له کارکردنی میشکماندا له وه ی که ته نها بیری مهنتیقی بیت – ئه و توانایانه ی که پیویستن له کاتی بۆ نمونه هست به خوکردن , گرفت چاره سه ر کردن و تازه گه ری دا , ئه و توانایانه ی که له گه ل ئه وه شدا بۆ ژیان گرنگن که بگه ی نه په یوه ندی یان وه کاریان پی بکه ی و بۆ ئه وه ی سنوریان بپرین له پیئاو توانا دهرونی به کانماندا .

زۆربه ی لیکۆله ره وه کانی میشک له وه دا ته بان که ئیمه ته نها سود له به شیکی زۆرکه می ئه و توانا فراوانه ی دهرومان وه رده گرین که ئیمه پیمان دراوه .

بۆ ئه وه ی که به باشترین شیوه ئه و توانایانه مان به کار بهینین . پیویسته که ئیمه خو مان فیتر بکه ی که زالبین به سه ر هردوو به شه که دا بۆ ئه وه ی که بتوانین وزه دانی دهرومان زیاد بکه ی و بشتوانین شیوه به ک

بدۆزىنەۋە كە وزە خەزىن بىكەين بۆ كاتى پىۋىست . ھەر ۋەكۋوئەۋ
 حالەتەى لەش كە ئەبىت خۇمان فىرى شىۋازىك بىكەين بۆ خاۋ
 بوونەۋەمان . خاۋبونەۋەى لەش شىۋازىكە لە ۋەرزىشەكە دا .
 يەكەمجار كە فىرى خۆ خاۋكردنەۋە كە دەبىت لە لەشتا ئەۋ كاتە تۆ
 ئامادەبىت كە خاۋبونەۋە دەرونى يەكەيش ۋەرىگرىت .
 چەند كات دەخايەنىت ئەۋە زۆر جىاۋازە لە مرقۇقىكەۋە بۆ يەكىكى تر .
 ئەگەر ئەتەۋى كە بەپاستى بەختىك بە خۆت بدەبىت بۆ ئەۋەى فىرى ئەم
 شىۋازە ببىت - كە تۆ لە تەۋاۋى ژىانتدا سودى لى ۋەردەگرىت - ئەبىت
 تۆ خۆت پازى بىكەيت بە باشى ۋ كات تەرخان بىكەيت ۋە ۋەرزىشەكە .
 كاتىك كە شىۋازەكەى چۈە ناۋتەۋە خاۋ ئەبىتەۋە بە تەۋاۋى دەرونى ۋ
 بەدەنى لە كاتىكى زۆر خىرا دا لە ھەر شوپىنىك بىت .

• سى ھاۋپىى بېۋا پى كراۋ

ئەم ۋەرزىشە دەرونى يە مەبەستى لەۋەپە كە سى ھاۋپىت پى بىبەخشى لە
 ژىانتا : -

- يەكەمىان توانايەكە سەر چاۋەى فشارەكانت كەم دەكاتەۋە .
 تۆ فىرى ئەۋە دەبىت كە كارىكەپتە سەر سەر چاۋەى فشارەكانى لەش ۋ
 دەرونت ھەتا دەگەنە قۇناغىكى خۆش . ئەۋە دەگەپەنئى كە تۆ ئامادە
 بونىكى باشت ھەپە بۆ ئەۋەى خىرا بەكاربىت لە حالەتى ھەلسورپانى
 كارىكدا بە لەش ۋ دەرونت . ئەگەر تۆ ھەمىشە بە فشارىكى زۆرەۋە
 ھەلسوكەوت بىكەيت ئەۋ كاتە ھىچ سود لە تواناكانى ناۋەۋەت ۋەرناگرىت .
 لە بەشى دەرەۋەتا ۋا دەردەكەۋىت كە يەكجار خۆت ھىلاك كردۋە . ھەر

وہ کوو خۆت به دلتیایی یه وه ده زانیت که مه ترسی له و خۆ هیلاک کردنه زۆره
گرفتییکی ئیستایی مرۆفایه تی یه .

- دووه می هاوړی توانایه که که بتوانیت به یه کجاری خاو بیته وه .
کاتی که ماسولکه کانت له خاوبونه وه دان له شت ههست به گرمی و خوشی
دهکات . له پشودا ، گرمی یه کی نه زۆر و نه که م و ههستیکی خۆش له
له شتا زهحمه ته خۆت به قه له ق و بی زار بزانیته . که وا بوو په یوه ندی یه کی
سروشتی له نیوان خاوبونه وه ی ماسولکه و دهرونی دا هه یه . له کاتی که دا که
تۆ ههست به وه ده که یه که وا بوو تۆ باشترین نمونه ته له بهرده متایه که
خۆت ئاماده بکه یه له ههردوو لایه نه دهرونی و بهدنی یه که دا به وزه یه کی
تازه ی پیوستی ژیا نه وه .

- سی هه مین هاوړی توانایه که که بتوانیت پشو به دهرونت بده یه .
ئهم ووشه یه بۆیه هه لبرژیردراوه له بهر ئه وه ی که هه ول بدری ئه وه پیشان
بدری که مه بهست له پشوی دهرونی چی یه . ئهم قوناغه مانا که ی ئه وه یه
که تۆ فشاره دهرونی یه کانت زیاتر که م بکه یته وه . تۆ به ته واوی هیمن و
دلتیا ده بیته ، چوار دهرورت کارت ناکه نه سه ر و هه یه ده نگیکی ناخۆش
بیزارت ناکات و شته دهره کی یه کان ئه کوژینه وه و ون ده بن . تۆ دهرگی
شتیکی تر ئه که یته وه که ئه ویش چونه ناو بی ئاگی یه ته وه یه . ئه و کاره به
ئاگی یه یانه ته ئه خرینه لاه بۆ ئه وه ی شوین فراوانتر بیته بۆ توانا و کاری
دهرونی تر . له م حاله ته دا تۆی که ده سه لاتداریته له گه گه شه کردنتدا بی
ئه وه ی هه یه شتی له دهره وه کارت بکاته سه ر .
تۆ خۆت راستی خۆت دروست ئه که یه .

• ئەشكەوتە ئالتونى يەكەى دەرون

كاردانەوت ھەيە كاتىك گويىت لە وشەى بى ئاگايى دەبىت ؟
مەبەست ئەوھەيە كە ئىمە زۆر جار ناوى دەبەين بەبى ئاگابونمان .
پىچەوانەكەيشى ئەو بە ئاگابونە پۆزانەى يانەيە يان بە ئاسانى ناوى
دەبەين بە بەئاگا .

ھەر لە سەردەمى فرۆيدەوھ دەست كرا بە چونە ناوھەى ئەو
جياوازى يانەى كە لە نىوان دەربىنى بە ئاگابون و ئەوھى كە ئىمە
داواكارين كە بىتە دى بى ئاگايى يانە , لىرەدا بى ئاگايى يانە وەك شەرمىك
ماوھتەوھ . لەبەر ئەوھى وەكوو شوئىكى دەرونى بەكار ھاتوھ كە
ھەموو شتىكى پيس و خراپ كە ئىمە نامانەوئى فپەى ئەدەينە ناوى , ئەو
شتانەى كە شوئىيان نابىتەوھ و پىويستە دور بخرىنەوھ لە
كەسايەتيماندا .

ئىستا وەختى يەتى كە ھەلىان سەنگىنى . لە راستىدا ئەبوايە تۆ وا
ھەلسوكەوتت لەگەل بى ئاگايى تا - يان جىگرى ماوھى بە ئاگابوننت
بكردايە ھەر وەكوو ئەوھى كە ئىمە ئامادەمان كردوھ و ناوى دەبەين بە
ئەشكەوتى ئالتونى دەرون !

لەبەر ئەوھى بە ھۆى ئەو بى ئاگا بونەتەوھەيە كە تۆ ئەتوانىت ئەو
دەسەلاتە ميكانىزىيە شاراوانەت بە دەست بەيىنى كە ئەبنە ھۆى
ھەلسوكەوتى بەشىكى زۆرى پۆزانەت . لە پىگەى راھىنانتەوھ ئەتوانىت
بگەيتە ئەو پەيوەندى يە لەگەل بى ئاگا بونتا ئەتوانى فىرى ئەوھ ببىت
كە پون تر شت ببىنى , تۆ ئەتوانىت دەسەلات پەيدا بكەيت بەسەر ژيانتا

و ئه توانیت به ئاگایا نه ریگای ژیانته هه لبرژیریت .
به کورته ئه لئین - فیبری ئه م شیوازه ببیت که په یوه ندی به بی ئاگایت
و ههسته کانتته وه بکهیت وه کوو ئه وه وایه که تو له که ری کویری یه وه
گه شه بکهیت به ته وای چاو و گوئی کراوه و به هه موو یارمه تی یه کی .

• تو خوئی که له جولهدایت

کانتیک که چوار چیوه به ردهسته مه نتیقی یه کان ئه که ونه لاه به شیکی
تری تو یه که به ته وای له چالاکی دایه بو کاره هه ستیاره کانت له وه ی که
تو پیئی راهاتوی . تو ههست به وه ده کهیت که بیر کردنه وه کانت له جم
و جول دان له هیلیکی تر دا , تو ئه توانیت وینه ی ناوه وهت بخه یته
پیشه وه که کاریگه ری یه کی به هیزی هه یه بو گرفت چاره سه رکردن له
کاتی جیاوازا , تو ده رگا کانت ئه که یته وه به شیوه یه کی جیاواز تر , زور
به توانایه کی به هیز و پر ده سه لاتته وه .

تو ئه و قوناغه ئاسایی یهت به جی ده هیلی که مه بهست ئه وه یه که تو بی
ئاگایی یه کهت دیاری ده کهیت و ئه پوئیت به ره و ئه وه ی که تو خوئی کاری
تیادا ده کهیت .

کانتیک که وه رزشی خابونه وه ی ماسولکه په یپه و ده کهیت ههست به له ش
قورسی ده کهیت . ئه مه زور سروشتی یه له بهر ئه وه ی یه ک ماسولکه ی
خاو کیشتی قورسی تر ده بییت .

ئه مه اه خویدا وا ده کات که تو ههست بکهیت که چون ئه چیته خواره وه

و له يهك ماوهى هيمن و خوشى دا ئه بيت . ئه م ههسته به توانايه
ئه توانيت كه تو فيرى ئه وه ببيت كه به كارى بهيى بو ئه وهى كه
به ئاسانتر بهردهوام بيت له و ماوه بى ئاگا بونه تدا .

• هه ناسه دان وهك (خو)

كه خاوبونه وهى دهر ونى په پر وه ده كه يت هه ميشه به چه ند هه ناسه يه كى
دريژ و قول ده ست پى بكه . هه ناسه دان كه سه نته ره - تو پيوسته
به پاستى و ريكي فيرى ببيت له سه ره تا وه . زور جار ئيمه هه ناسه
له به شى سه ره وهى سنگمان ئه ده ين -

تۆ ھەست دەكەیت دەچیتە خوارەو بەرەو ماوہیەکی ھیمن و خۆش ھەستی پر لە توانا و خاوبونەو کەت فیئری ئەو کات دەتۆ بە ئاسانی تر بەردەوام بیت لە کارکردن لەگەڵ بێ ئاگایدا .

لە باتی ئەو ھەناسە ھەلکیشی لە بەشی خوارەو ھی سک . ھەناسەدانی تەواو بە شیۆہیەکی راست یە کەم ھەنگاوی خاوبونەو یە . لەگەڵ ئەو شدا تۆ ئەتوانیت ھەندئ ھەناسە قوڵ بە کار بەینی وەکوو (خو) یە ک لە کاتی کدا کە بە چاکی ئەم شیۆازە چوپیئە ناوتەو لە کەسایەتی خۆتدا . خو شتیئە کە بۆ نمونە وەرزشەوانەکان بەکاری دەھینن بۆ ئەو ھی بە سەرنج بن و خۆیان ئامادە بکەن بە لەش و دەرون بۆ ئەو ھی باشترین کات و حال تۆمار بکەن لە پالەوانیە کەدا . کە وا بوو خو ئیشارەتیئە کە پێگا کورت تر دەکات بۆ خاوبونەو و سەرنج . پیئت سەیرە کە ناوی خاوبونەو و سەرنج دان لە یە ک کاتدا بەرین ؟

لە بەشیئە تری ئەم کتیبەدا باسی پەیوہندی ئەو دووانە ئەکەین – ئەو دووانە بە ھیچ جۆری پێچەوانە ییە کتری نین وەکوو زۆر کەس وایی بۆ دەچیت .

• بەرەو ژوورەکە ی دەروونت

ھەندى ھەناسەى قول ھەلگىشان سەرەتايەكى ئاسانە بۇ خاوبونەوہى دەروونى . بەردەوام بونت لەم وەرزىشەدا لە تواناتەوہ يارمەتى دەبات كە وینەيەكى ناوہكى خۆت دروست بکەيت . ئەو وینە ناوہکیانەى كە ئیمە ھەمانە . ئەو توانا دەروونىيە بەردەستیانەمان – کارىكى بە ھىزى ھەيە لە سەرمان بى ئەوہى كە ئیمە زۆر گوئى بدەينى بۇ نمونە تۆ ئەتوانيت بەرەو بى ئاگابونت بچيت لە رىگای ئەوہى كە خۆت ئەوہ بخەيتە خەيالت كە قادرمەيەكى کارەبايى دەبينى و ئەچیتە سەرى بۇ ئەوہى بەرەو خوارەوہ بچيت . ئەو قادرمە کارەبايىيە يارمەتىيەكە بۇ ئەوہى لەبەر دەستت بىت كە بەرەو خوارەوہ پىئى بچيت و ھەستىكى قورست پى بدات كەدابەش دەبىت بە لەشدا كاتىك كە تەواو خاوبويتەوہ . كاتىك خۆت ئەبينى بەو قادرمەدا دەچیتە خوارەوہ تۆ خۆشت دەچیتە خوارەوہ بەرەو بى ئاگاييت .

كاتىك خۆت ئەبينتەوہ لە بەشى كۆتايى قادرمەكەدا ئەوہ بخەرە خەيالى خۆت كەلە ژورىكى دەروندايت لەويدا ھەست بە ئاسودەيى بکەيت وە بەيەكجارى ئارام بيت . بۇ ئەوہى ئەو ھەستە تايبەتى و سروشتىيە دەروونىيە بنرخىنى لەويدا تۆ شتە ئامادەكراوہكانت رىنوئىنى بکەيت ئەبىت ژورەكەت واپرازىنيتەوہ كە لەويدا باشتىن تەندروستىت ھەبىت . ئەو ژورە ئەتوانىت وەكوو ژورىكى ئاسايى بىت كە تىدا بىت , نوسراوہو ھەبى بەو شىوہيەى تۆ ئارەزوتە . ئەشتوانى شويىنىك بىت بۇ نموو سەر پووبارىك بىت يان سەر لوتكە چىايەك كە ديمەنىكى زۆر جوانى ھەبىت . ئەتوانىت باخچەيەكى جوانى پىر لە گولى بۆن خۆش بىت يان شويىنىك لەويدا بەرگرى لى كراو بىت .

ژورره که ی دهرونت تهنه هی تویه وه تهنه هر خوشت دهرانیت که تۆ له کویدا باشتیرین سه ربهستی و ههیه .
گرنگترین شت ئه وهیه که تۆ خۆت به پاستی ههست به و شوینه بکهیت که ههلی ده بژیریت . ئه و ژوره دهرونی یهت ئارامی و شت وه رگرتنت زیاد دهکات . له ویدا ئه توانیت چاوت به خۆت بکهویت به شیوهیه کی نوئ ، به ژیان و گه شه کردنه وه .

• تۆ ههپنۆس بۆ خۆت دهکهیت .

وه رزش کردن به کاسیّت یارمهتیت دهدات که به ئاسانتر دهرونت خاوبکهینه وه .

ئهم وه رزشه ئه تخاته ماوهیه که وه له بی ئاگایی . مرۆڤ ئه توانی ناوی به ری به خوختنه ژیر ههپنۆسه وه . ههپنۆس له پاستیدا شیوازیک نییه به لکو ماوه دانیکه .

ههپنۆس شتیکی سهیریش نییه یان مهترسی تیدا بیّت تهنه ئه وهی به ههپنۆس هه لدهستیّت له پاستیدا تۆ خۆتی . (هه موو ئه و شتانهی که

بیستوتن دهربارهی ئه وهی که به هیپنۆس هه لدهستی ئه توانیت
 دهسه لاتی که سه که ی تر بخاته ژیر پکیفی خوی ! . ته نها ئه وشته ی
 که ترسناکه له هیپنۆسدا ئه وهیه که ئیمه له راستیدا زۆر جار ئه چینه ناو
 هیپنۆسه وه بی ئه وهی که به ئاگابیت لی . بۆی هه یه که بیر کردنه وهی
 خراپ بییت یان ئه وه هه ستانه ی که هه لسه که وه تمان داگیر ئه که ن به
 شیوه یه کی زۆر که ئیمه خۆمان ناتوانین دهسه لاتدابین به سه ر ئه وه دا که
 ته ندروستیمان چۆن بییت یان به کردار بین . ئه و بۆ چوونه نۆی یه ی که
 هیپنۆس چی بییت که ئه توانیت یارمه تی مان بدات که سود له چوونه ناو
 هیپنۆس وه ربگرین به دهستی خۆمان له باشترین توانای ئاماده کراودا .
 ئه و بنچینه سه ره تاییه ی وه رزشی دهرونی یه که کان ده خایه نییت . لیتره دا
 هه مان یاسا ئه گریته وه هه ر وه کوو وه رزشی خاوبونه وه ی ماسولکه –
 ئیمه هه موومان پیویستمان به هه مان وه رزش هه یه به شیوه ی جیا جیا
 بۆ ئه وه ی ئه و شیوازه کارمان لی بکات . شتیک دلنیا یه – هه موو که سیک
 ئه توانیت فییری ئه م شیوازه ببییت . له گه ل ئه وه شدا – کاتی که تو
 به باشی فییری خاوبونه وه ی ماسولکه و دهروونی بوویت پیویستت
 به وه مابیت که به هه موو به رنامه که دا برۆیته وه بۆ ئه وه ی که تو
 په یوه ندی بکه ییت به بی ئاگایی ته وه . له ریگه ی ئه وه ی که سود له چه ند
 هه ناسه یه کی قول وه ربگریت وه کوو (خو) یه ک ئیتر تو ئه توانیت بجیته
 خواره وه به ره و خاوبونه وه یه کی قول به که متر له یه ک ده قیقه .
 سه ره پای ئه مانه ش تو ماوه ی ئه وه ت ئه بییت که به یه کی شیوازی کاریگه ری
 تر خۆت ئاماده بکه ییت له دهروونه وه بۆ حاله تی جیا جیا له هه ر کوی
 بیت !

ويئەس كەسايەتس خۆت چۆن تۆ پروا بە تواناكانى خۆت دەكەيت

ئەو بەخەرە خەيالت كە كەسەك پارچە تەختەيەكى پان و دريژلە سەر زەوىدا دەنى و داوات لى دەكات كە لەسەرى ھاوسەنگى خۆت پابگرى و لەسەرى برۆيت .

ھېچ دوودل دەبيت ؟ بى گومان نەخىر – ئەم كارە بە كارىكى زەحمەت نا ناسرى لە ژياندا . پاشان داوات لى دەكرى كە لەسەر ھەمان تەختە بوەستيت بەلام ئەم جارەيان تەختەكە لە سەر چالايىيەكى قولى 50

مهتری به . چۆن كاردانه وهت ئه بیته ؟ بی گومان ئه لی نه خیر ئه م
جاره یان .

ئه بی چی بیته جیاوازی له نیوان ئه و دوو حاله ته دا ؟ به لی
چاوه پروانی به کانت له باره ی ئه وه ی که چی رووبدات گۆراون .
له حاله تی به که مدا تۆ به دلنیایی به وه وا بیر ده که یته وه که ((ئه مه
ئاسان بو)) . له حاله تی دوو مدا تۆ وا بیر ده که یته وه که ((ئه وه
مه ترسی به کی ژیا نه – ئه که ومه خواره وه)) .

ئه گهر چی پارچه ته خته که هه مان شته له گه ل ئه وه شدا تۆ وه کوو
گرفتیک ئه یخه یته به رچاوه و هۆشت . چاوه پروانه خراپه کانت
((نیگه تیغه کانت)) له چاوه پروانه باشه کان ((پۆستیغه کانت)) به هیز
ترن . ئه گهر تۆ سه ره پای هه موو شتی زاتی ئه وه به کیت که له سه ره ئه و
پارچه ته خته یه بوهستی ترسی که وتنه خواره وه ن زۆر گه وره تره له
کاتی کدا که 50 مه تر به رزتره له وه ی که له سه ره وه ی به .

• ئه بین به و شته ی که بیری لی ده که ینه وه

ئه وه نمونه یه کی به رچاوه که له کاتی کدا ناته بایی به ک ئه بیته له نیوان
ویست و چاوه پروانی دا که چاوه پروانی سه ره ده که ویت . وینه کانی
ناوه وه مان هه ل سوکه و تمانی به ده سه ته وه یه زۆر به هیز تره له ویسته
به ناگا کانمان . وینه کانی ناوه وه مان به ده سه ت بی ناگایمانه وه یه . ئه و بی
ناگایی به که ئه و تیگه یشتنه مان ئه داتی به رامبه ره خۆمان وه ئه و

توانايانەى كە ئىمە بېرومان وايە كە هەمانە . ئىمە راستىيەك بۆ خۆمان
دروست دەكەين كە هەلسوكەوتمان ئەگرىتە دەست . ئەو ويىنەيش واى
لئيت كە بچىتە ناومانەو و لەگەلماندا بژى لەگەل كەسايەتيماندا كە
ئىمە جياوازى نەكەين لە نىوان ھۆكاردانەو دا . ئىمە بېروايەكى بەھىزمان
ھەيە بەو ويىنەيەى خۆمان . كاتىك ئەو ويىنەيە نىگەتيف بىت ئەو كاتە
ئىمەش بېرومان بە تواناكانمان سنوردار ئەبىت و بېروا بە خۆبوونمان لاواز
ئەبىت .

يەكئى بە قوتابىيەكەى بلىئى كە ئەو لاوازه لە ھەندى وانەدا ئەو كاتە
قوتابىيەكە زۆريەى جار ئەكەويتە پەفتارىكەو كە ئەتوانىئى پىئى بوتريئى
خۆ پېكردن لە ووشەى دەرەكى .
خستە روى ئەو حالەتەى كە مرۆقەكە ناتوانى و خراپتر شت بەدەستەو
ئەدات , ئەو خستە پوھ خراپە ئەو دلتيا دەكاتەو كە مرۆقە كە نا
بەھرمەندە و ئەو بەھىز بوونە لە بېروا بە خۆنەبوونە سەرەتايەك
ئەخاتەو بۆ سەرنەكەوتنت لە شتى داھاتودا . لەو كاتەدا مرۆقە لە
بازنەيەكى پېر لە ئازاردايە وە ديارە كە زەحمەتە بتوانى كە ئەو بۆھ
ستىنى بەھۆى خۆ ھىلاك كردنى بە ئاگاھ .

ويئەكانى ناوہوہمان ھيژىكى بى ئۇندازەيان بەدەستە .

• ئىمە ئوہ دەكەين كە پروامان پىيەتى

تەنانەت شتىك ھەيە كە ئىمە بەفېربونى بى يارمەتى ناوى دەبەين . بەم شىوہيە ھەندى لہ ليكۆلەرەوان ئەم واتايە ھەلدەسەنگىنن . جۆرە ماسىيەك كە بە (يەدە) ناوى دەبرى ئۇخرىتە ناو ئۇكفار يۆمپكەوہ , پارچە شوشەيەكى پان ئۇكفار يۆمەكە دەكات بەدوو بەشەوہ . لہ پشت پارچە شوشەكەوہ ماسى بچوك بچوك ئۇخەنە ناويانەوہ – يەدەكە لہ سروشتىدايە كە سەربەست بسورپىنەوہ .

ماسى يەدەكە پەلامارى ماسىيە بچكۆلەكان ئەدات , لوتى بەرشوشەكەى ناوہپاست دەكەويٹ , ديسانەوہ پەلامار ئەداتەوہ ھەر لہ خەباتدايەو پەلامار ئەدات سەر لہ نوئى بۆ ئوہى ماسىيە بچكۆلەكان بگريٹ , بەلام سنورىك ھەيە بۆ ئارام گرتن لہ ئازارو لىدان , تەنانەت بۆ يەدەكەيش . لہ كۆتايدا يەدەكە واز دەھيئىت .

ليكۆلەرەوہكان پارچە شوشەكەى ناوہپاست ئۇكفار يۆمەكە دەردەھيئن . ماسىيە بچكۆلەكان ئۇكەونە بەردەم و لوتى يەدەكەوہ . مەلەدەكەن لہ بەردەمىدا – ئو ھيچ جۆرە پەت دانەوہيەكى نىيە . يەدەكە بە تەواوى ئارەزوى خواردىنى نەماوہ .

پاستی یه که ی ئه و ئیتر وای لی هاتووہ که هہ رگیز هہ ول نہ دات ماسی
بچوک بگریٹ ، به لکو بمری له برسا . له بو چوونی ئه و یه ده یه دا ناکری
که ئیتر ماسی بگری له هہر شوینیک بیٹ . به و شیوه یه فیبریونی بی
یارمہ تی له گہ پدایه .

بی گومان نمونہ ی کاری سہر سورہینہر و به ناگابونہ وه هہ یه بو ئه وه ی
که چاوه پروانیہ کانمان چ کاریگہری یه کی هہ یه له سہر هہ لسوکہ وتی
مرؤفایه تی .

مردنی (قۆدۆ) له هایتی نه گالتهیه و نه سحر . و - ب - کانتۆن که فیزیکی یهکی ئەمریکی یه که م زانست ناسی پیاو بوو که دهستی به لیکۆلینهوه کرد له سهر (مردن له ریگه ی جادوکه ره وه) که ئەوانه توشی ده بن که ئەوه یان پی گه یشتوه که نازیکیان شتی مردنی بو ناردون له ریگه ی سحره وه .

و - ب - کانتۆن په یوه ندی به هیزی دۆزی یه وه له نیوان ئیشارهت کردن به مردن و ئەو که سه توش بوه وه که به راستی دوچاری نه خووشی یه کی قورس ده بیته یان ئەمریت . مردنه که ته نانهت ئەتوانیت بیته پیشه وه له ماوه ی چهن کات ژمی ریگدا دوا ی کردنی ئەو کاره یان هه مان پۆژ که بۆی دانراوه . زۆر جار هیچ جۆره شیکردنه وه یه کی ده رمانساری نی یه بو ئەو حاله ته , به لکو زیاتر شته کان ئەشکینه وه به لای بواری مردنی ده رونی یه وه - مرۆقه که ئەمریت له بهر ئەوه ی که ئەو بروایه کی به هیزی به وه هیه که ئەو ئەمریت .

• سه رکه وتنی بی ئاگایمان

ئهو وینه یه ی که خو ت هه ته به رامبه ر به خو ت و برۆا به توانا کانت راکیشه ری که له گه شه کردنی که سایه تیتدا .
له م سالانه ی دوا ی دا ئەوه زۆر گرنگی په یدا کردووه که (برۆا به خو ت بکه یت !) کاریکه که راستی یه کی گه وره له خو ی ده گری , به لام

دەرەكى كارىكى كەمى ھەيە لەسەر ئو كەسانەى كە كارىكيان پى
دەسپىردى كە وىنەى خۇيان خراب ئەبىنن و بپوايان بە خۇيان نىيە .
شىكردنه وەكەى ئو وەيە كە ئو وىنە خراپەى ھەتە بە بەردەوام بىزىرى
دروست ئەكات لەبى ئاگايە و ئو كاتە ئو وە ھىچ يارمەتى نىيە كە بە
ھوى بە ئاگايى پۆزانەتە وە ھول بدهيت سەرکەويت بە ھوى ئو وەى كە
بگەپىتە وە ھاوار بکەيت كە خۆت چەند بە مرقىكى باش بزانيەت لە
راستيدا .

نمونەيەكى پون ئو وەيە كە ئو وەى كە باسى خوى دەكات بە چاکە زۆر
جار بپوابونى بە خوى خراپە . بە لام ئو وەى كە خاوەنى بە لانسىكى
دەرونى باشە و بەتە و اوى بە ئاگايە لە تواناكانى پىويستى نىيە كە
خوى تەرخان بکات بۆ باس لە خۆ كرنى .
بپوا بە خۆ بونىكى باش شتىكە كە لە ناوتا بىت .
پىچە و انەكەى پى ئو لىن خۆ بە زل زان و باس لە خۆ كرن .

• پۆستيف ماناى دۇنيايىيە

ھەندى بۆچونى دلگىرھەن كە زۆر يان باس لە وە دەكەن كە ((پۆستيف
بىر بگەرە وە !)) ئەم بۆ چونا نە ئو وەندە بە كارھاتون كە زۆر ھەستى
بە ھىز بە خەبەر ئە ھىننەتە وە لە لای زۆرمان .

زۆر كەس بە نىگە تىف كاردانە وەى ھەيە كاتى كە ئەوان گوييان لە وە دەبىت لە بەر ئەو زۆر بە كاردىت لە گەل پەيوەندى كردن بە شتى ترە وە و يارمەتى يەكى لاواز بوو بۆ مرۆف كە داواى يارمەتى و پىگا پيشاندانى كردبى بۆ ئەو وى چۆن بىنە وە سەر پىگاي راستى لە ھەست و دوو دلى , دلە پراوكى , غەمبارى و ناتەواوى يان ئەگەر مرۆف پىوا بە شوين مانا كەيدا كە لە كوئى وە ھاتوو لە و كاتەدا وىنە كە كەمىكى تر وون ئەبىت . پۆستىف لە لای زمانى ئىنگلىزى ماناى دلنبايى يە .

كە و ابوو ئەبىت تۆ خۆت فىرىكەيت كە دلنيا بىت لە بىركردنە وە تا , كە بە راستى بىرىكەيتە وە بە ئاگابىت لە ئاواتە كانت , لە باتى نادلنبايى .

پاشان ئەو راستى يە ئەخەيتە سەرى كە بى ئاگائىت نازانى كە ووشەى ((نە)) و ((ھەرگىز)) ماناى چى يە ئىتر تۆ باشتر تى ئەگەيت بە دلنبايى يە وە كە ئەو دەربارەى چى يە . لەم راستى يەدا شىكردنە وە يەك شوينى ئەبىتە وە كە بۆچى مرۆف ئەبىت پۆستىف بىرىكاتە وە لە باتى نىگە تىف .

ئەگەر تۆ بە خۆت بلىى ((ئىستا من نابىت دوو دل بىم و خۆم شەرمە زار بكمە لە كاتىكدا كە دەست بە قسە كردن ئەكەم بۆ چەند كە سىك)) لە و كاتەدا يەكسەرى وىنە يەك لە ناوتە وە يەت . ئەو وىنە يە پيشانت ئەدات كە تۆ وە ستاويت لە گەل ميانە كانتا و لە دلە وە دوو دلى و ھەست بە ناخۆشى يەكى تەواو دەكەيت . تۆ ئارامتر نابىت بە وە – بە پىچە وانە وە !

ئەگەر لە باتى ئەو تۆ بلىي ((خوش دەبیت كه قسه بۆ ئەو چەند
كەسە ئەكەم وەشتى باش بە ئەنجام ئەگەيەنم چ بۆ خۆم و چ بۆ
میانەکانم وە پەر لە سود دەبیت)) لە و کاتەدا تۆ شانست بەرز دەبیت
كە لە ناو وەتدا ئەو وینانە پيشان بدات . بپوا بە خۆ بونت خراپ بىت لەو
حاله تەدا ئەو ئەو وینەيە هەر بۆ کاتيکی کەم يەت و بەسەر دەچیت وە
دەگۆرپن بەرەو دەوربينينیکی نيگەتيف لە ترس . تۆ هەستيش بەو
دەكەيت كە چۆن لەشت تونگی ئەكە ویتە سەر بەهۆی ئەو وینەيەي
ناو وەت . تۆ لەوانەيە ئارەق دەريکەيت , سکت ئازاری بىت و هەست
بکەيت كە چۆن بپرکردنەو لە و قسه کردنەت بۆ ئەو میانانە نارەحەتت
دەکات . دواھەمین جار ئامادە کردنە دەرونی يەكەت تاقەيەکی بەھيزی
بردووہ لە لەش و دەرونتا . لەگەل ئەو شدا تۆ ناتوانيت سەرکە وتوو بىت
بەسەر بى ئاگایتا بە هۆی شيوازی بە ئاگایانەوہ . بى ئاگایت گوی لە
ھەندى ياسای تر دەگریت وە بۆ ئەوہی بگەيتە وتوو ویز لەگەل ئەوہدا
پيوستە تۆ فيری شيوەيەکی تازەببیت بۆ ئەو پەيوەندى يە .

• چەوتى بوون فيرى شتمان ئەکات

بۆچی ھەندى وەرزشەوان بەو شيوەيە سەرکە وتوو دەبن ؟
ئامادەبونی بەدەنى , بەھرەمەنى , ويستن بۆ مردنەوہ , راھينان و خۆ

راهبئانه وه . . .

هئشتا زور پهيمانئش له رېدا نابريته سهر - تهنه هه نديك , هه لبرئيراون كه بتوانن بگه نه بهر زترين ئاست . ئه وانهي كه سهر كه وتن به دهست ئه هئتن هه ميشه ئه وان هئتن كه هه ر له سهره تاوه باشتري كاتيان بوته رخان كرووه . ئه م بابه ته زور بابه خي داوه به جيهاني وه رزش ز زور ليكولئنه وه كراوه بو زانياري له باره ي ئه وه ي كه هوي سهر كه وتن هه ندي وه رزشه وان و له لايه كي تريشه وه سهر نه كه وتن هه نديكي تر بزاني .

ئه زمون له لاي زور له دهروناسه ليكول ره وه كان ئه و بنچينه سهره تاي يانه يان پيشان داوه وه كوو جياوازي به كه له نيوان وه رزشه وانئيك كه سهر كه وتن هه رزه به دهست ده هئنيك و ئه وان هه ش كه تهنه كه ميك بيرده كه ن و پيش نا كه ون .

ئه و جياوازي به زور باس له وه ئه كات كه چه ند جياوازه ئه وان ئاماده بووني به ده نيان ئه خه نه گه ر . له باتي ئه وه شتيكي تر هيه كه ته واوي ده كات ئه وئيش ئه و هاوسه نكي به دهروني و بو چونه يه بو ئه و كاره ي كه مرؤف خه ريكي به تي .

ئه وه ي كه كاره كه ته واو ده كات ئه وه يه كه مرؤف چؤن سهر ئه نجامي سه رنه كه وتنئيك وه رده گرئيت يان ياري به كي گرنگ ئه دؤرينئيت . وه رزشه وانئيك پيش كه وتووي كور يان كچ واي ئه بينئيت كه شتيكي تازه له و ئه زمونه فير ده بيت . ئه وان هه ست به فه شه ل بوون ناكه ن هه ست به تهنه به چه وتي بوون ئه كه ن !

چه وتي بوون ئه توانريت راست بكريته وه - مرؤف جاريكي تر به ختي تري يه ته وه ريگا جاريكي تر و , جاريكي تر . . . . .

• راهینان له سەر به هیژبوونی دەر وونت بکه

لێردا باس دەر باره ی ئه وه ده کریت که بر وا به توانا کانی خۆت بکهیت – بر وا به خۆ بوون وه کوو ئیمه رۆژانه ناوی ده بهین . بر وا به خۆبونی باش کاری وهرزشه وانه کان ته و او ده کات که چه ند به رده و ام بن به سه رکه و تووی .

بۆیه به رنامه یه ک به به ره م هاتوو ه بۆ ئه وه ی که چۆن راهینان له سه ر بر وا به خۆبونت بکریت به تایبه ت له نیوان وهرزشه وانه ناوداره کاندای که بۆ نزیکه ی 13 سال ده چیت . شاره زایی به هۆی ئه و هه ولدانانه وه وای کردوه که نابیت زیاتر خه لک په پره وی ئه م جوړه وهرزشه دهرونی یانه ی بۆ ئه وه ی گه شه بکه ن و بگه نه ئه و ئامانجه ی که خۆیان ئه یانه ویت . ئه م جوړه راهینانه ته نانه ت گونجاوه بۆ ئه وانه ش که هه ر له سه ره تاشه وه بر وای ته وایان به خۆیان هه یه .

ئه و هیژه دهرونی یه ئاشکرایه که ئه توانریت وهرزشی پی بکرین وه گه شه ی پی بکهیت له درییژی ژیا نتا . هه یچ له و وهرزشه وانه ناودارانه ی جیهان هه رگیز ئه و بیره ناکاته وه که واز له و راهینانه ی بهینئ له بهر ئه وه ی که ئه و گه یشتبیته ئه و ئاسته ی که ئیتر پیویست نه بی راهینان بکات , به لکو ئه و وهرزشه وانه به رده و ام ده بیت له راهینان بۆ ئه وه ی ئه و توانایه ی بهینئته وه و هیشتا باشتری بکات . به هه مان شیوه پیویسته

مرۆڤ ٲاهيئاني دهروني بكات له تهواوي ژيانيدا . هيچ كهس به توانا و
عهقليكي ٲيگه يشتوه وه له دايك نه بووه .
ئيمه به بهرده وامي كارمان تي ئه كړي و توانا دهروني به كه مان بهرده وامه
له گهل ئه وهى كه ئيمه چوڻ ٲاستي به كان شى ده كه ينه وه , ئيمه چوڻ
بېر ده كه ينه وه و ههست ده كه ين به رامبه ر به و نار په حه تي و خو شيانه ي
توشمان ده بن . زور كهس له ئيمه ئه و بوچوونانه يان هه يه كه مرۆڤ
ناتوانيت – هيچ شتيك بكات بو ئه و ٲووداوانه ي ژيان و كه ئيمه قوربانين
له بي يارمه تي دا بو ئه وشته دهره كيانه ي له گه نجبه تي دا ٲووه دن . . .
هتد .

ئيمه وا خو مان ئه بيننه وه كه تهنروس تيمان خراپه و ئه شليين ئا
(بي گومان شتيكي سه يرنى به له بهر ئه وهى من به زور ناخوشي ژياندا
تي په ٲووم)) .

هيچ ٲيوست ناكات به م شيوه يه بيت !

به مه به ستيكي ٲاسته وه كه تو چوڻ بتوانيت ٲاهيئان له سه ر توانا
دهروني به كانت بكه يت وات لي يه ت كه بتوانى دهرونت به هيژ بكه يت و
خوت كو نترولى ژياني خوت بكه يت . تو وات لي يه ت كه بتوانى ئه و توانايه
زياد بكه يت كه شتي ٲوستيف ٲووبدات له جياتى نيگه تيف له بونتا .
تو وات لي يه ت كه بتوانيت به ره و ٲووى ناخوشي به كان ببينه وه به هيژيكي
گه و ره تره وه , كه ئه وان نه توانن وه كوو جاران كارت تي بكن .
تو وات لي يه ت كه ئامانجى ٲوون دابني ي بو ئه وهى كه تو چوڻ ئاره زوو
بكه يت كه په يوه ندى به كانت چوڻ بيت له گهل خه لك و كار كردنتا .
تو وات لي يه ت كه يه كي له گه و ره ترين خاله كانى ژيان بو خوت به ريت –
كه ئيمه دروست بووين بو ئه وهى به بهرده وامي له گه شه كردندا بين هه تا

له ژياندا بين .

پهفتاره کانت

مههيله ترس ببيتته ريگرت

كارول يوهنسۆن به يهك قۆله وه له دايمك بووه 1980 خه لاتی دووه می له وه رزشی جوملاستیکدا وه رگرت . نه خیر , پالوانی یه تی هاندیکایه کاندانا .
ئو له هه موو ته مهنی وه رزشی دا له گه ل پالواناندا به ژداری کردوو ه یه ک هاندیکایه کان (که م ئەندامه کان) . پهفتارو بۆچونی ئو پالوانه کچه بۆ ژیان و بۆچونی بۆ خۆی گه یاندویه تی یه ئامانج .
(من ئەتوانم هه موو ئو و شتانه بکه م که کهسانی تر ئەیکه ن . من ته نها له وانیه به شیوه یه کی تر بیکه م)) کارۆل ئەلێت ئو خۆی سوپاسی باوک و دایکی ده کات له به رئه وه ی ئو وان هه رگیز وه کو مرۆفیککی جیاواز سه یریان نه کردوو ه .

خۆی ههستی به وه نه کردوو ه هه تا ته مهنی له 3 سالی دابوو که ته ماشای ئافره تیکی کردوو ه به يهك قۆله وه ئیتر راستی یه کان بۆ ئو و درده که ویت . به لام باوک و دایکی ته نها پێیان ووتبو که ((هه یچ گرنگ نی یه له به رئه وه ی که تۆ ئه ته ویت ئه یگه ی تی به هه رحال)) ئو دهستی به یاری سه ر به فرو جوملاستیک کرد بۆ ئو وه ی پيشانی بدات . وه ئو به سه ر هه موو ئو وانه دا سه رکه وت که چاوه ری ئی ده کرت بچگه له گرفته که ی خۆی .

• کهمه ترسی یهک هه لسه نگی نیت

شتی خه یالی چی یه ؟ راستی چی یه ؟

به لئ ، له وانه یه ئیمه هه ولّ بدهین که له خه یالّ شتیک هه لسه نگی نین بؤ
ئو مه ترسیانه ی که ئیمه له راستی دا تووشی ده بین ، به لام پیش
ئوهی تا قی بکهینه وه ئه وانه جگه له هه لسه نگاندن هیچی تر نین .

به شیوه یه کی گشتی ئیمه واخومان رازی ده که یین که هه لسه نگانده که
وابکه یین که مه ترسی نوری هه یه . ئیمه تا قی ناکهینه وه به و شیوه یه ی
که خو مان ئه که وینه راستی یه که وه .
ئیمه نازانین .
ئیمه واپروا ده که یین .
بیر بکه ره وه که ئه وه ی ئیمه پیی ده لئین راستی بونی نه بیّت ؟
بیر بکه ره وه که ئیمه یین که راستی یه کان دروست ده که یین .
راستی شتیکه که ئیمه ههستی پیی ده که یین – بکه ره .
ئیمه هه رگیز ناتوانین بکهینه ئه و راستی یه پاکه ، ته نها شی کردنه وه
مان بؤی هه یه .

ئو که ل و په له ی که ئیمه تیاماندا یه بؤ ئه وه ی راستی پیی شی بکهینه وه
هه ستمانه . وه هه ستمانیان به ته واوی هه لگرتیه خو مانه ، ئه وان هه رگیز
سه ربه ست و شتیک نین . بؤیه راستی یه کانت به ته واوه تی وه کو ئه وانیه من
نین .

ھېچ راستى يەك راست نى يە

چەشنى بىكەر وەكو ئارەزوو ، پەفتارو بۆچونت كەزىياتر راستى و تىگە يىشتىنمان ئەداتى . ئەبى و ابىت ، ئىمە ھەرگىز ناتوانىن زىياتر بېرۆين . لەگەل ئەوشدا ئىمە ئەتوانىن زۆر شت بىكەين بۆئەوھى گەشەبىكەين بۆ خۆمان .

ئەگەر بتوانىن خۆمان دەرباز بىكەين لەنارەھەت يەك ، كارىكى تايىبەتى لەژياندا لەوكتەدا ھەندى شتى بەدوادايەت بەخۆشى يەوھە كە توانامان زىاد دەكات كەتتى بىگەين و كەسانى چوار دەورمان خۆش بویت .

ئەتە بویت شتىكى ئاسان تاقى بىكەيتەوھە لەم بابەتەدا ؟

ئىتر مەللى لەراستىدا بەشىئەوھەك . ئىتر مەللى راستى و تىگە يىشتىنى تۆ راسترە لەھى يەككىكى تر . زۆر لەئىمە كاتىكى يەكجار ئەبات و وزە يەكى زۆر بەكار دەھىنىت لەپىناوى ئەوھەدا كە بېروا بەھىنىت بەوى تر كە ئەوان ھەلە بوون .

ئەو وورە يە ئىمە ئەبىت داينىين بۆئەوھى كە سەرەتايەك دروست بىكەين بۆ راستى يەكى باشتر . لەھەنگاوى يەكەمدا راستى يەكى باشتر بۆ ئىمە وەكو تاكە كەس ئەتوانىن بلين بونىكمانە لەویدا كە تەندروستىمان باشە و باش كار دەكەين .

ھەنگاوى يەكەم ئەوھەكە بەئاگابىت لەشكىردنەوھى راستى يەكانت . لای زۆر كەس ئەم شىكىردنەوھە ئۆتۆماتىكى خۆت يەت . ئەوھە دەگە يەنىت كە ئىمە لەوانە يە كە ھەرگىز بېرمان لەوھە نەكردبىتەوھە كە چى لەچوار

دەورماندايەو لەخۆماندا پوودەدات . ئىيمە بەشيۆەيەكى تايبەتى رەت
دانەوهمان ھەيە . ئىيمە بەھەندى پووداوەتوانىن پازى ببين , ھەندىكى تر
ھەستمان باشە بەرامبەرى , ھەندىكىشيان ھىچ ھەست پى ناكرى , ھەندىكى
ترىشيان زۆر جيگاي مەترسى يە , ماندوگەرو جى ئارامى يە .
بۆ زۆر كەس لەئىيمە ژيان پىك ھاتووہ لەگرفتى زۆر لەباتى خۆشى ,يان . . ؟
رەش بيىنى و گەش بيىنى لەھەمان پاستى دا جم و جۆل دەكەن . شىكردەنەوہ
يان جياوازە .
كام پاستيان پاسترە ؟

**رەش بىنى و گەش بىنى لەھەمان راستى و جم و جۆل
ئەكەن . شىكرىدەنەوھىان . كام راستيان راسترە ؟
• لەگەل فېرىبوندابە**

بۆئەوھى ھەول بەدەيت لەخۆشى و بېرى دا بجولئيت لەباتى سادەبى يەكان
تۆ ئەتوانيت دەست بەھەندى كردارى ئاسان بەلام زەحمەت بکەيت .
ھەرچارىك توشى گرافتىك ئەبیت يان ئەكەويتە نارەحەتى يەكەوھ بەم
شىئوھىە بېر بکەرەوھ .

ئەتوانم چى لەمەوھ فېر بېم ؟

ئەگەر دراوسىكانت ئىوارەيەك ئاھەنگيان ھەبووھ لەمالەوھ وھ تۆ يەيتەوھ
بۆ مالەوھ ماندوويت و پېويستت بەخەويكى تەواوھىە لەبەرئەوھى سبەينى
زوو دەچيتە سەر كار لەم حالەتەدا كەمىك زەحمەتە بتوانيت بلى ي
(ئەتوانم چى لەمەوھ فېرئەبم ؟)

ئەمە كەوتووھتە ژىر دەسەلاتى خۆت , دراوسىكانت پېويستە ئاھەنگەكەى
خۆيان بکەن وھتۆش خەوھكەى خۆت ئەبیت بکەيت . راستى يەكە لېرەدا
ئەوھىە كە تۆ ناتوانيت بخەويت كاتىك دەنگى مۇسقىقا لە ديوارەكانە وھ
ئەزرنگىتەوھ و لە مېشكت ئەدات .

يان ئەوھىەكە تۆ بتوانيت سود لەئەزمونەكەت وھرېگرىت ؟

(پېر ئەرقىدسۆن) ي مەلەوان زۆر سەرکەوتنى بەدەست ھېنابوو
لەماوھى چەند سالىكدا لەژيانى وھرژشدا . جارىكيان لەماوھى پالە
وانىەتى يەكدا گېرايەوھ كەھەستى كردبوو ئەو پالەوانىەتى يەى بەلاوھ

زەحمەت بوو که له ئاوهکهدا خۆی ئاماده کردووہ بۆ یارییەکی .

چۆن ئەو زەحمەتییە لەیەک دابوو بێتەوہ ؟

بئگومان ، ھەر لە یەکەم جارەوہ من ئەم شیوہ ھەستەم ھەبووہ بە خۆم ووت ((چەند باشە ، ئیستا من ئەتوانم ئەوہ پیشان بەدەم کہ من گونجاوم کہ بتوانم خێرایییەکی باش بەدەست بەینم ھەر چەندە ھەستیش بکەم زەحمەتە . بەم شیوہیە من وەک گرفتیک لەمە ناروانم .))

• گرفت کار پئی سپاردنە .

کەوا بوو پئیویست ناکات مرۆڤ تەماشای گرفت وەکوو گرفت بکات . مرۆڤ

ئەتوانیت وەکوو کار پئی سپاردنیک تەماشایان بکات ؟

لە حالەتەکی تۆدا کہ دەنگی مۆسیقا و دەنگە دەنگی دراوسی کانت لەوانە یە ماوہیەکی زۆر باش بێت کہ راھینان لەسەر توانا دەرونییەکان بکەیت کہ بتوانیت بخەویت لە دەورو بەریکی پر لە بۆلەدا . یان تۆ لەو باوہرەدا یە کہ تۆ وات لئیەت کہ بە بەرگرییەوہ بژیت لە تەواوی ژیانتا و

توانایەکی وا ھیچ پئیویست نییە لە داھاتوتدا ؟

(پیڕ) کاتی تەرخان کردبوو بۆ وەرژشی دەرونی بەھۆی بەرنامە دانانییەوہ

ھەر وہ کوو چۆن گروپیکی مەلەوان لە ئەمریکا کەسی مانگ ئەو کاسیئە

دەرونییە یان پەپرەو کرد بوو بۆ پالەوانیەتی یەک لە سان دیگۆ . سەرجم

بوون بە ھەشت تیپ . کاتییک کہ تیپەکان کۆ بونەوہ لە پۆژی

پالەوانیەتیە کە دا کت و پپر بوو بە ڕەشە با . پلە ی گەرما دابەزی و ساردی کرد
، باران و با .
((زۆر باشە)) گروپە کە ووتیان (ئیمە وەرزشی دەرونی مان کردووێ ئیمە
بئ گومان لە تیپەکانی تر ئەبەینەووە لەبەرئەوێ ئیمە فییری ئەو بووین کە
چۆن بەرەنگاری ناپەحەتی یەکان ئەبیتەووە بە باشترین شیۆه) .
ئەوان بەتەواوی راست بوون . پاش نیوێ پالەوانیەتی یە کە ئەو گروپە
سەرکەوتنیان بە دەست هینا بوو . هەموو ئەو 17 کەسێ کە لە گروپە کە دا
بوون باشترین خالی یان تۆمار کردبوو !

پەفتار ئەنجام دەردەخات .

لەوانە یە تۆ هەتا ئیستا وا بۆی بچیت کە جیاوازی لە نێوان تۆو ئەو مەرۆقە
ناودارانە دا هە یە . ژیان پێک نەهاتووێ لە پالەوانیەتی و کارکردنی زەحمەت .
بەلکو خاوەن کارە خراپەکان ، گەنجە بەهیچ نەزانەکان و جیا بونەوێ
ناپەحەتی خیزانی یە کە ژیا نی زۆر کەس تێک دەدات .
چۆن مەرۆق ئیجابی لەو دا دەبینیتەووە کە کارە کە ی لە دەست دابیت ؟
بئ گومان زەحمەتە . بەلام بۆ دلنیایی تۆ ئەو جیاوازی یەت بینوێ لە پەفتار
کردنا . لەم حالەتە ناخۆشە دا لە کەسیکەووە بۆ کەسیکی تر . هەندێ مەرۆق بە
تەواوی غەم و پەژارە دەیگرێ . هەندیکی تر وا دەبینرێ کە توانایەکی
یە کجار زۆریان هە یە کە هەستەووە سەر پێی خۆیان جاریکی تر . شتێک

دۇنيايە ئىمە تەندروسىتىمان خراپتر ئەبى ئەگەر بەيلىت كە گىرته كانمان
هەلمان كۆلى . ئىمە تەندروسىتىمان باشتەر ئەگەر وا هەست بىكەين كە ئىمە
خۇمان ئەتوانىن كارىكەينە سەر ئەو حالەتەي كە ئىمەي تىدايە .
ئەو شتىكى دۇنيا نىيە كە تۆ بزانىت بە تەواوى چۆن گىرته كانت چارە سەر
ئەكەيت لەو چاوتروكاندندەدا كە روو دەدات . بەلام تۆ ئەگەر وەكوو
سەرەتايەك ئەووت هەبى كە هەموو رووداويكى ناخۆش لە ژياندا وەكوو تەواو
بوونىك نىيە بەلكو وەكوو سەرەتايەكە تۆ زوتر چارە سەرەكەيت هەبوو
وەكوو خستنه كارەوئى ئوتومبىلىك .

كار بىكە بۆ دورخستنهوئى ترسەكانت

زۆر جار حالەتەكە خۆي نىيە كە مەترسىيەك بىت بۆت كە تۆ تەندروسىتىت
چۆن بىت , بەلكو ئەو ترسەيەكە تۆ هەستى پى دەكەيت لە بەرامبەر ئەو
حالەتەدا . دەربىنى (ترسىكى ئىفلىج) باسىكى ئەوئەيە كە چۆن مرؤف
توش ئەبىت , ترس ئىفلىجت دەكات و وات لى دەكات كە توانات نەمىنى
هەلسوكەوت بىكەيت .

ترس هەستىكە . هەستىش شىكردنەوئەيە كە لە پاستى . لە پاستىدا
تۆ ئەتوانىت كە راھىنان بىكەيت كە نەترسىت . تۆ ئەتوانىت لەوئە
دەست پى بىكەيت كە كەمتر بترسىت .

لهوانه يه كه تۆ دهر باره ي ئه و دكتوره دهر وونى يه به توانايانه ت خوئند بيته وه كه چۆن ئه و خه لكانه پزگار ده كه ن كه له سواری فرۆكه , چونه ناو مه يدانى پر له خه لك و له خه و راگرتن له كاتى چونه ناو قهره بالغي ده ترسن . به لام ئه مانه په يوه ندى يان به بي زارى دهر وونى يه وه هه يه له وان هه تۆ به هيچ (فۆبيا) ترسيكى هه ميشه يى يه وه نه تليته وه به لكو شتيكى ئاسايى بيت ؟ شيكر دنه وه ي راستى ووشه ي فۆبيا نيوه ي خه لكى سويدى له يه كيك له و فۆبيا نه دا يه كه ده گرنه وه . له بهر ئه وه ي زۆر به يان به كار يكي ناخوشى ده زانن كه پيويست بكات قسه بكه يت بۆ كۆمه ليك خه لك . ئه مه يه كيكه له هه ره بلاوترين فۆبيا – كه وا بوو ترسيكه كه له په يوه ندى دا ناوه ستيت به ره و حاله تيكي ترسناك .

مروفتيكي تر هه رگيز ناتوانيت كه ترسى كه سيكى تر لابه ريئ . ئه وه پيويسته مروفت خوي بيكات به تواناي خوي . به لام كه سيكى به توانا ئه توانيت ياريد هه رت بيت كه تواناكانت بخاته به رچاو . به و شيوه يه مروفت ئه توانيت موبيا له ناوبه ريئ .

بروا به خو بونيكي چاك , بوونى ئامانجيكي دلنيا و به رده وام كار كردن بۆ گوپيني ره فتاره كانت و جون به ره و پيشه وه هه تا تۆ خوت كوئترولي خوت به ده ست ده هينيت . تۆ زۆر به ختت له به رده مدايه كه سه ركه ويت له زۆر هه نگاودا . ژيان خوي كارت پي ده سپيريئ به به رده وامى . له پرۆسه ي ژيان خوي دا زۆر ريگر و زه حمه ت هه يه كه ئه بي بيپرى . كه وه رزشه وان هه سه ر كه وتوه كان بخه يته به رچاوت بيرۆكه يه كي خراب نى يه . سه ر نه كه وتن بوونى نى يه .

ته نها ئه زمونى تازه فيرى شتم ده كات هه موو جاريك .

همه‌میشه کاری تازه پی سپاردن هه‌یه ، ئامانجی تازه که به‌ره‌و پوی

بچم .

من ئه‌بی سهر بکه‌وم و سود وهرگرم له ریگا‌که‌ی تا ئه‌وی .

هاندان و ئامانج

بهم شیوه‌یه تو‌بی ئاگایت رازی ده‌که‌یت

سالی 1945 گوندیر هینگ یه‌ک میلی به‌ نزیکه‌ی 4 ده‌قیقه بری یه‌ک کۆل چه‌پله‌ و مه‌دالیای وهرگرت که تازه ترین خال و کاتی جیهانی پیش‌که‌ش کرد – گوندیر بووه به‌ ئه‌ستیره‌یه‌ک له ناو جیهانی وهرزش دا و له سهرزازی هه‌مووان بوو . گوندیر هیشتا به‌ خۆی رازی نه‌بووه ئه‌و بریاریکی تری دا که ئه‌م جارهبان خیراتر ئه‌و میله‌ بپریت که له ژیر 4 ده‌قیقه وه‌بیئت .

جاریک گوندیر کتیپیک ده‌خوینیته‌وه که نووسراوه له به‌ده‌نی مرۆڤ دا ئه‌و توانایه مه‌حاله که بتوانیت له‌و خیراییه‌ تونگ تر رابکه‌یت که تازه‌یی تو‌مارتکردوه . ئه‌و نووسراوه زۆر له به‌ تواناکان دوو دل بوون لی – له سالی 1952 هه‌تا 1954 زانرا که به‌لایه‌نی که‌مه‌وه 7 که‌س کاتی تازه‌ترینیان پیشکه‌ش کرد له‌و جۆره راکردنه‌دا که وه‌کوو باس ده‌کرا که‌س نی‌یه له گوندیره‌یگ خیراتر بیپریت . ئه‌م راستی‌یه بووه به‌ ریگر که گوندیر ته‌نات هه‌ولیش نه‌دات سهر له نوئ ، هه‌روه‌ها بووه ریگریش له‌وانه‌ی که له‌گه‌ل ئه‌ودا بوون له‌و پاله‌وانی‌یه‌تی‌یه‌دا . یاری چی گوره‌پانی به‌ریتانی

(پۆڭگېر پانىستېر) زۆر زىرەكانە تەنانەت گۆيشى لەو نەبوو كەچى پووى دابوو . لە 1954 دا توانى مېژووئەك لەو جۆرە پاكردنە مىلىيەدا تۆمار بكات . تواناكانى خۆيى هېشتا ئەو گرنگىيەى نىيە . بەلكو تەرخانكردنى بۆ كاتىكى زۆر ئەو شويىنى سەرنج و گرنگىيە .

لەماوئەى 2 سال دا لە 50 كەس زياتر توانيان كاتى نوئى و نوئتر تۆمار بكن لەو ميلەدا .

پۆڭگېر پانىستېر پيشانى دا كە ئەو كارىكى مەحال نەبوو ھەر بۆيە بە دواى ئەويشدا كۆمەلئى يارى چى تر بەوھيان زانى كە ئەو لە توانا و سروشتى مۆڤدا ھەيە , بەو شيوەيە باس لە نمونەى (كاريگەرى - پانىستېر) ئەكرىت كە ماناى وايە كەيەك نمونەى بەھيز ھەيە كە ناوى بەریت بۆ ئەو كارانەى بمانەوئى بە ئەنجامى بگەيەنين .

نمونەيەكى خراپ - كاتىك يەكئەك دەلئيت كە ئەو شتە مەحالە بكرىت - ئەتوانئيت ببئتە لە دەست و پئ خستنمان كە نەتوانين ھىچ شتئك بكنين . نمونەيەكى بەھيز و باشيش وەكوو وزە پئ بەخشينئكە بۆ كاركردن . ئەوانە وزە و ھاندەرمان ئەبن بۆ ھەلسورانى ئەو كارانەى پيمان سپېردراون .

ويئە ھاندانت ئەداتئ

ووشەى نمونە ھەموو شتئك ئەلئيت كە ئئمە چۆن ھاندەرمان ئەبئت بەرەو جئ بەجئ كردنى كارەكانمان . ھەموو كاركردنئك لە پئگەى بېركردنەو ھەيە

– وینیه کی خاوه وه یه که ئیمه چی بکهین – کاتی برسیت بیت وینیه
خواردن له لات سهر هلدینی له به شی ناوه وهی چاوت . سکت دهست به
جولهی خوی دهکات ، توانا کرداری یه کانی له شت پالت پیوه ده نیت بو
ئوهی که ئو پیوستیه ت به خواردن بیر بکه یته وه .

ئه گهر تو له ئاهه نگی کدا به ژدار بیت به هه مان شیوه ناوه وهی خوت ئو
فیلمه ت ده خاته به رچاو . تو هه ول ده دهیت که ئوه به خه یته بهر چاو که ئو
ئاهه نگه چۆن ده بیت ، کین ئه وانیه کهین بو ئه وی ، تو چۆن ههست به
بوونی خوت ده کهیت له وی ، چ جوره جلیک له بهر بکهیت و چاوه پروانی چی
ده کهیت که پروودات . له م حاله تانه دا وینیه کانی ناوه وهت پروون له و پرووداوانه
دا که وه کوو دووباره بوونه وه یه که ده بن بوت که تو پیش تر تیایدا ژیاویت .
ئه گهر ئاهه نگه که شیوازیکی تری گرتبیته خو له ژیاوتا وینیه کان مات ده بن –
له هه مان کاتیشدا ناوه وهت هه ول ده دات یارمه تیت بدات به هوی خو
ئاماده کردنی ههستیه کانتوه ئه وه ندهی بتوانیت هوش و وینیهی ناوه وهت
ئاماده یی یه کی گرنگه که به شیوه یه کی گشتی هه رگیز پشو نادات . هه ول
به که واز بهینیت که وا بیر بکه یته وه له بهر ئه وهی ههست ئه کهیت که چهند
زه حمه ته ! به هه مان شیوه ههست ده کهیت که زه حمه ته که ته نها
بیرکردنه وه کانمان بویه ک شت به خه یته گهر . سه رنج مانای وایه که ئیمه ته نها
هوشمان بو ئه شوینه ده چیت که له وکاته دا گرنگه . زور جار ئیمه هه ول
ئه دهین که سه رنج له شتی که بدهین به هوی زور کردن له خومان بی ئه وهی که
ئاره زومان له وشته هه بی .

هه له که له وه دایه که سه رنج و خو خا وکردنه وه له راستیدا دهست له دهستی
یه کترن .

سەرنج دان لە ئامانج

كاتێك ئێمە خۆمان خاوەنەكەینەوه هەموو بېزارییەكان لە چوار دەورماندا دەبرین و ئەتوانین تەنها خۆمان بۆ ئەو شتە تەرخان بکەین کە لە لامان گەرنگە لە ئیستا دا . بەو شیوەیە سەرنجمان زیاد ئەبێت و هەموو خەیاڵێکی لە دڵا نا رازی کە لە مێشکماندا دەسورپێتەوه فری دەدرێتە دەرەوه .

وەرزشەوانێکی بە توانا ئەو هونەرە باش ئەزانیت کە بە سەرنج بێت لەوکارەیدا کە پێی سپێردراوە سەرەرای ئەو هەموو تەماشای کەرانەو ئەو کەسانە ی کە لە گەڵیدا بەژداری پالەوانی یەتی یە کە ئەکەن . ئەو وەرزشەوانە بەو کارە ی هەلئەستیت لە پێگە ی ئەو ی کە بچیتە ناو بێ ناگایی خۆیەوه لەویدا تەنها خۆی و کرداری خۆی بوونیان هەیه . کردارو بۆ پیشەوه چونی بە تەواوی لەیەک دراوان بۆ ئامانجێکی گەش . ئەو ئامانجە ی بونی هەیه لە شیوەیەکی زۆر پاکدا لە ناووەدا وەک وینەیهکی سەنگینە .

کەواتە ئەو بەس نییە کە تۆ تەنها خۆت خاوەن بێتەوه و سەرنج بدەیت . ئێمە پێویستە لەگەڵ ئەوەشدا وینەیهکی پونمان هەبێ بۆ ئەو شتە ی کە ئێمە ئەمانەوینت بیگەین وەرزشەوان خۆی ئەبینیت کە چەند خێرایەو لە شیوەو توانایەکی باش دایەو ئەبینیت کە باشترین خاڵ تۆمار دەکات .

دەسەلاتی دەرونی بەسەر ئامانجدا خۆی لەخۆیدا یە کجار گەرنگی هەیه بۆ توانا پیش کەش کردن . ئەو دیاردە ی هەبوو بە بەراورد کردنی ئەو لێکۆڵینەوانە ی کە کراون بۆ باشترین وەرزشکارەکان .

بۇ ئۇەى بەۋ پەيۋەندى بزانرئىت له نئوان ئۇەدا كه چەند بەرزبئىت لايەنى دەرونى و بەدەنى و كارکردنى له سەر باشتىن به توانا بوون گروپىك له وەرزشەوانانى پئش كه وتو بهم كارە هەستان و خۇيان دابەشكرد بە چوار گروپى ترهه له بەر دەم پالەوانى يەتى يەكدا گروپى يە كه م خۇ ئامادە کردنى بەدەنى پئ سپئردرا . گروپى دووم ئۇەى پئ سپئردرا كه پشوبئت هەتا كاتى پالەوانى يەتى يە كه . گروپى سئ يە م تەنها وەرزشى دەرونيان پئ سپئردرا كه ئۇ ئامانجەى كه هەيان بوو بەرئىگەى وەرزشى دەرونى يە وه ئۇەيان پئوگرام كردبوو كه گەيشتونە تە ئامانجە كەيان . وه گروپى چوارەميش وەرزشيان بەهەر دولايە نه بەدەنى و دەرونى يە كەيان بكن .

بەم شئوہیە ئامانج بەرہەم ئەهئىت

وەرزشى دەرونى بە دواى ئامانج گرتنە خۇ و بەهەميشە له گەلدا بونداپە . ئەمەيش ئۇە دەگرئتە وه كه وەرزشەوانئىك له كاتى خۇ خاۋکردنە وه يەكى قولدا بەهۇى هئنانە بەر چاۋى ئۇە كارەى كه دەيكات يان بەهۇى هئىنئوسە وه ئەگەر مرؤف بئەوئىت خۇى بخاتە ناو ئۇە حالەتە وه له تەواۋى ئۇە پالەوانى يەتى يە دا كه له پئشە وه يە تى . له هەستى ناو وه دى مرؤفە كه خۇى دەبئىتە وه كه ئامادە يە , ئەچئت بەرەو دەست پئ كردن , هەر له هەستى يە وه پالەوانى يە تى يە كه دەكات و سەر دەكە وئت . ئەم پئوسە يە دوبارە دەبئتە وه پئوژ بە پئوژ هەتا ئۇە بخاتە بەرچاۋ له ناو وه دىدا كه چى پودەدات هەموۋى بەرہەمئىكە له پئىگەى بئ ئاگای تە وه .

ئۇ تاقى کردنە وه يەى كه بۇ ئۇە چوار گروپەى كه ناومان برد پئشتر ئەم ئەنجامانەى بە دەستە وەدا .

ئەو گروپەى كە وەرزشى بەدەنى و دەرونى پى سىپىردا بوو باشترین پلەى بەدەست هیتا .

پاشان ئەو گروپە هات كە بەتەنها وەرزشى دەرونى يان ئەنجام دابوو . پاشتریش ئەو گروپەبوو كە تەنها وەرزشى بەدەنى ئەنجام دابوو – لە هەموویان خراپتریش ئەو گروپە بوو كە خۆيان ئامادە نەكردبوو بە هیچ جۆرى و هەرشویان وەرگرتبو ئەوانەى كە لەسەر كورسى دانیشتبون و تەنها وەرزشى دەرونیان كەردبوو لەو گروپەى كە خۆيان هیلاك كەردبوو بە وەرزشى ئاسایی بەدەنى باشتر بوون .

بە دەر برینىكى ساكار تر سى بەش ئەگریتەوه :

كە هەست بكات هاندراوه

كە ئامانجى پون دانراپیت

كە ئەو ئامانجە بیته ناو بى ئاگایی تەوه

بەبى ئەوهى كە تۆ بیری لى بکەیتەوه بە ئاگایانە , تۆ دەستت بەسەردا ئەگیرى بەسەر بەشیکى زۆر لە وینەى ئامانجەكانت لەبى ئاگایتا . ئەو وینەى ئامانجانەت ئەوهنده بەهین كە ئۆتوماتىكى كار دەكەن . ئەوه وەكوو ئەوهیه كە تۆ لە فرۆكەیهكدا بیت و فرۆكە كە پرۆگرام كرابیت و فرۆكە كە كۆنترۆلى وىستەكانت بكات . تۆ ئەتوانیت نمونەیهكى تر بەریت كە ئەویش ئەوهیه كە تۆ بەهوى ئۆتۆمبیل لى خۆپى بەرهو شوینىك كە نزیکە لەو كۆلان و جادهیهى كە تۆ پۆژانە بە ئۆتۆمبیل بۆ شوینى كارەكەت دەچى . گومانى تیدا نییه كە تۆ كت و پر لەبەردەم شوینى كارەكەتدا خۆت ئەبینیتەوه لە

باتى ئەو شوپىنەي كە تۆ ئەتەوى بۆى بچى . ئۆتوماتىك و پروگرامە
پۇژانى يەكەت بە مە ھەلساۋە – لىرەدا ئەۋەيە كە دەيە لانتى تۆى بە دەستە
نەك خۆت . ئا ئەم ھىزە كە لە لای بى ئاگايت دا ھەيە ئەتوانيت كە لكى لى
ۋەربىگى بۆ كاتى بە سود . تۆ ئەتوانيت چە شنىكى تر فىر ببىت كە ئەۋ وئىنە
ئامانجەت پروگرام بىكەيت لە بى ئاگايتا , وئىنەي ئامانجت كە زۆر پوون دەبن ,
بە ھىز و بەردەست بن كە بتگە يەننە ئامانجەكەت بە بى ھىچ خۇماندوو
كردنىكى بە ئاگايانە .

كاتى ئۆتۆمبىل لى دەخوپى پروودەدات كە تۆ لە شوينى كارەكەت دا خۆت
بىننيتەوہ لە باتى ئەو شوينەى كە تۆ بە نيازى بۆى بچى - ئۆتوماتىكى و
پروگرام كرنەكەت بەمە ھەلساوه !

بەدلىيائىيەوہ بە ھەمان شىوہ كە وەرزشەوانەكان لە تاقي كرنەوہكەدا
توانيان سەرکەون بەسەر بەژداربوەكانى تردا سەرەپراى ئەوہش كە ئەمان
بەو شىوہ بەدەنىيەوہ وەرزشيان نەكردبوو .

بىئاگايت دەسەلاتى تۆى بەدەستەوہىيە

ھەندى ئامانجى دانراوى جيا جيا لە ژيانى پۆژانەتدا بى برين ھەيە . ھەر لە
شتى پۆژانەى وەكوو برسەيەتى و تىنويەتى , يان لەوانەيە شتى ئالۆزى
پەيوەندى بىت وەكوو چ جۆرەكارىك ھەلدەبژىرى يان بىر لە چ مانايەكى
بونى ئەم زەوىيە ئەكەويتەوہ .

بى گومان بۆى ھەيە كە ئامانج بىتە بەردەمت يان دەست بە جى بىت ,
ھەندىكيشيان تۆ ھەلى دەگرى لە بەشىكى گەرەى ژيانتا .

زۆر جار تۆ ويئەى ئامانج لەگەل خۆت ھەلئەگرى بى ئەوہى كە تۆ بە ئاگايى
لى يان . ويئەى ئامانجى خراپ زۆر كەس لەگەلئيدا دەژى . ئەوانە لە ترسەوہ
ھىزكۆ دەكەونەوہ كە سەرنەكەون و وەببىنە پىگرمان لەگەشە كردن و سود

له ژيان وهرگرتن . تهنه دهرمانيك بو ئه م نه خووشي يه بو ئه وهى سهركه وين به سهريدا ئه وهى كه ماوه بدهيت به وينه ئامانجه باشه كانت كه تواناي ژيانته كه بينه وه و له وينه خراپه كان بدهن . بانيسټيريش هر به و شيوه يهى كرد كه كاتيک ئه وه لبراردنه دهروني يهى ته قانده وه لاي شاره زايان بو ئه وهى ئه وه پيشان بدات كه هه روه ها ئه ويش له بواري به دهنى يه وه گونجاو بوو كه بتوانيت خالي باش له راکردندا تو مار بکات .
به م شيوه يه ئامانجى باش دروست ده كه ين .
ئامانجى كى باش ئه بيت ئه م سيفاتانه ي هه بيت بو ئه وهى خو
ته رخانكرده كه ت بو پيشه وه بچيت :

- . ئامانجه كه ئه بيت كو نكرت بيت .
- . ئامانجه كه ئه بيت باش بيت / پوستيف بيت .
- . ئامانجه كه ئه بي واييت كه بتوانيت بيگه يتي .
- . ئامانجه كه ئه بيت گه شه ت پى بکات .
- . ئامانجه كه ئه بيت هه لبردر او بيت .
- . ئامانج دوزينه وه ئه بي بتوانري كه به سهريدا بيته وه .

ئه ته ويت كه ته واوى يه ك له ژيانتا هه بيت ئه بي تو كاتت هه بي بو ئه وهى كه بير بکه يته وه له ريگه ي هه موو حاله ته كانى ژيانته وه پيش ئه وهى كه تو وينه ي ئامانجه كانت شى بکه يته وه . خاليك له سهر ژيانى رابردوت دابنى و بير له ئيستا به دواوه بکه ره وه . ئامانجيك دابنى كه بته وي له ماوه ي 3 تا 4

سالدا بیگه ییتی . ئامانجه کهت له ریگهی ئه م ئامانجه ناوچه یی یانه وه شی بکه ره وه :

* کار * په یوه ندی * ته ندروستی

شیکردنه وه کانت له دۆخی کرداری رانه بردودا بکه و شیوه یی من - به کار بهینه . نموونه یه که له ناو ئامانجی ناوچه یی کاره وه . ئه توانیت به م شیوه یی بییت : -

(من ئه چم بۆ کاره که م به دلخۆشی به وه و چه ز ده که م که شت فیر بیم - هه موو پۆژی زیاتر هه ست ئه که م که چۆن گه شه ده که م له وه به شه تاییه تی به مدا و سود له وه پئی زانینانه وه رده گرم که پیم ده گات له خۆم و هاوپی کانی کارمه وه . ئه مپۆ (میژوی ئه وه پۆژه بنوسه) من ئه وه ئه رکهی به خۆم سپارد بوو گه یشتیم پیی . مانای ئه وه ییش به ته واوی ئه وانه ئه گریتته وه) .

بۆ ئه وه یی بتوانیت به دوا یی ریگایه کی دلنیا وه بییت بۆ ئامانجی کی دور ئه بییت تۆ به شیکی ئامانجه کورته کهت شی بکه یته وه .

به شیکی ئامانج ئه بییت بتوانیت بیگه ییتی له چوار چپوه یی کاتی کدا له 2 مانگ هه تا 1 سالدا . له گه ل ئه وه شدا ئه وان ئه بییت هه مان سیفات و شیکردنه وه بیان

هه بئى به هه مان شيوه ي وه كوو ئامانجه دووره كان .

يهك به شه ئامانچ له چوار چيوه ئامانجى كاردا ئه توانرئيت وا ببينرئيت .
(ئه مرقو " ميژووى ئه و روزه بنوسه " شوينيك ده به م له بو چوني تازه مدا
وه كوو زانايهك له ناو ئه وشته دا كه حه زى لئى ده كه م به تايبه تى كار
به ده سته كانى تريش يه نه لام و پيرؤزبايم لئى ده كه ن وه داده نيشين پيكه وه و
بير ده گورينه وه بوكار كردن . ئيمه كار دابه ش ده كه ين هه تا هه موو پارزى بن .
من خو شحالم به و كارانه و به و راستى يه ي كه له چوار ده ورمدايه و تواناكانم
ئه به خشم به چوار ده ورم و كاره كى به رده مم باش راده په ريم . به ته واوى
مه به ستم له مه ئه وه يه كه . . .)

كاتيك كه ئامانجه كانت شى ده كه يته وه هه ول بده زور ئاسانيان بكه كه بينه
ناو هه سته كانته وه . تو ئه بئى بتوانيت هه ست به بوئى ژووره كه يان شوينه
كه بكه يت , تو ئه بئى بتوانيت له ويذا رهنگ ببينى , ده م وچاو , چوارده ورو
سروش , ئه بئى بتوانى گوئيت له وه بيت كه ئه وترئى له ويذا چ ده نكيك ئه و
چوارده وره پر ده كاته وه .

بير له وه بكه ره وه كه بئى ئاگايت ناتوانيت جياوازى له نيوان ئه وه دا كه
راسته و ئه وه ي كه تو ويئنه ي ده كيشى له فه نتاسيندا بكات . ئه و بئى
ئاگاييه ت برؤاى ته واوى به و ويئنه به هيزانه هه يه كه تو توانات هه يه
بيهيئنه پيش له ناوه وه تدا .

قسە خوۆشى و دلّ خوۆشى

پى كەنن تايبەتمەندى يەكى راستە قىنە يە

كاتىك نۆرمان كوسىنى پۆژنامە نوسى ئەمىرىكى ئەو وەلامەى وەرگرت كە توشى نە خوۆشى يەكى بى چاره بوو ئەو حالەتەى بى گومان زۆر بە راستى وەرگرت . زۆر بە قولى كەوتە بىر كىرەنە وەو دەربارەى ئەو حالەتەى ئەوى تىدا دەژى و لە كۆتايى دا كەوتە ئەو بروايەى كە ئەو تەنھا خوۆى ئەتوانىت ئەو بەر پرسىيارى يەتى يە وەر بىگرى كە دژى ئەو نە خوۆشى يە كوشندە و بە نازارەى بەرەنگار بىت كاتىك نۆرمان كوسىن گەيشتە ئەم بروايە ھەندىكى زۆر لە فلىمى برايانى ماركس و فلىمى كۆمىدياى ترى كۆكردە وە . ئەو پۆژانە

تەماشای ئۇ ۋە فلیمانەى دەکرد گول ژمپىرى خۆى بوین ۋ ئۇ ۋ کتیبانەى دەخویندەۋە كە خۆشى ۋ زەردەخەنەى پى دەبەخشی . لە ھەموو ئۇ ۋ ھالەتەنەدا ئۇ ۋ ھەندەى بیتوانیاپە پى دەكەنى . ھەتا كۆتایی بە پى كەنن لەشى ساغ بوو . ئیستا نۆرمان كوسین . لە بەررتین ھالەتى لەش ساغیدا دەژى . كتیب دەنووسى دەبارەى ئۇ ۋ زمونى خۆى لە چارە سەر كەردن بە ھۆى پى كەنن ۋ ۋە دكتورى پىرا پى كراۋە لە چارە سەرى پى دەرمان لە UCLA لە لۆس ئەنجلس .

سود ۋەرگرتن لە ژیان

نۆرمان كوسین پىراى بە ۋە ھیناۋە ھەروەكوو پۆزى تر – كە سروشەت لە راستیدا مەبەستى پەتى كە خۆشى ۋ سودى لى ۋ ۋەرپىگىرى . ئەگەر تۆ ئۇ ۋ بىر كەردنە ۋە پە لە ناۋتا نەببەت لە كە سايەتیندا كە ۋابوو ھىچ سەرنى پە . ھەر لە سەدان سال لە مەۋبەر ئىنكارى كەردن لە خۆشى ۋ سود ۋەرگرتن لە ھەموو كلتورى كەدا ھەبوو . ھەندى نمونەى پونى سەرزارى ھەپە – پەكى لە ۋانە ئۇ ۋە پە كە پىاۋىك لە مېواندارى پەتى پە كەدا لە باكورى سوید چەند سالىك لە مەۋبەر مېواندارى كرابوو كە ھەندى كىكى دروست كراۋى كۆنتریان بۆ دانابوو لە كاتى قاۋە خواردندا . كىكە تازە كانیان ھەلگرتبوو بۆ

ئەوھى كە كەمىك وشك بېنەوھ . ئەگەر كىكى تازە بخورايە بەسود بوو بە تەواوى بەلام لەوكاتەدا بە (حەيف) لە قەلەم درابوو !
ئەمىرۇ بەو شىۋەيە نىيە ، بەلام زۆر لەو بۇ چوونە كۆنانە لە ناوماندا دەژى .
زۆر لە ئىمە ئەو شتانە واوئەردەگىن بە شىۋەيەكى زۆر راستەقىنە بەلام بە شىۋەيەكى زۆر ھەلە ، زۆر جار پەيوەندى بە ھەستىكى نابەجىئى ۋەكوو خۆتاوان باركردن لە كاتىكدا كە سود لە چىزىكى ژيان ۋەردەگىن .
لە كۆتايدا ئەبىتە درەوشاندنە ۋەيەك تياماندا كە ھەمىشە بە دواى پىچەوانەى دلخۆشى دا بگەپىن ھەر كە ئەو خۆشيانە دەر كەوتن . ئەمە ھەر ۋەكوو ئەو ۋايە كە پارچە شتىك بە خۆتەو ھەلئاسىت لەبەر ئەوھى بەرەنكارى (چاوى پىس) بىتەو ھەر ۋەك لە زۆر كلتوردا بلأوھ .

خۆشىيەكان بە راستى ۋەربگرە

(نۆرمان كوسىن) ئازارى زۆر بەھىزى ھەبوو ئەو ئەوھى دۆزىيەوھ كە تەنھا 10 دەقىقە پىكەن ئەتوانىت ۋا بكات كە دووكات ژمىر خەوى بىئ ئازار بگەيت . ھەستىشى بەوھ كرد كە لەو ماوھى پىكەننەدا ھەوكردن لە لەشدا كەم دەكاتەوھ . ھەموو ئەو بۇ چون ۋ تاقى كۆردنەوانەى بە تەواوى راستن .

**پئڭه نینی راست و به دل ههستی خوش له هه مووئه ندامه کانی
له شتا دهرده خات .**

زۆر له زانست خوینهران ئه وه یان دلنیا کردوه ته وه که کاتیك ئیمه
ته ندروستی دهرونیمان باش بیئت به ده نیشمان باش ده بیئت . وه به
پنچه وانه یشه وه . کاتیك که ئازار به غه میکه وه ئه چیژین , دوودلین , سه ره
خۆشی و بیزارین له وه کاته دا ئه ندامه کانی ناوه وه مان خراپ کارده کهن ,
به ره نگاری له ش لاواز ده بیئت و ئیمه زیاتر بو نه خۆشی وه رگرتن ناماده
ئه بین .

پئڭه نین و خۆشی له لایه کی تره وه به ره نگاری له شمان به رزتر ئه کاته وه بو

ئاستىكى يەكجىر بەرز . مۇڭقەمتر خۇي بە ناساغ ئەزانىت كاتىك كە مۇڭقە
بە راستى دىلخۇش بىت و ھەست دەكات لە ژياندايە و دوا پۇڭ بە دلدانە و ھەيەك و
لا فېربوون ئەزانىت .

ئەم ماو ھەرگرتنە ھىدى ھىدى ئەبىت تەوا و ھەر بىگىرەت و بىتە ناوتە و ھە . زۇر
كەس ھەيە وا ئەزانىت كە خۇيان تەواون و لە و بوارە و ھىچيان پىويست
نەماو بەلام ئەگەر بىتە سەر راستى يەكە ئەوان بە شتى نىگە تىقە و ھە
دە تلىنە و ھەستى لە ژىر پى خستى ئاواتە كانيان ئەبىن .
لە و كاتە دا زۇر جار نە خۇشى و ھەكوو دلىيا بوونە و ھەيەك يەت لە بارودۇخى
تەندروستى ئە و كاتە ي تۇدا .

قىسە خۇشى بەسەر فشارە كاندا سەر ئەكە وىت

لە وانە يە ھىشتا ئە و نرخی خۇي ھەبى كە لە شت بە لە تىنى بە ھەندى
شىۋازى دەرونى . پىكە نىنى راست و لە دلە و ھەستىكى خۇش بە ھەموو
ئەندامە كانى لە شت ئە دات .

له كاتيكدا كه تو بيركردنه وه نيگه تيفه كانت ئه دهين به گز پي كه نين و قسه ي خوش دا ئه توانيت كار بكه يته سهر فشاره كانت (ستريسن) دلّه پراوكي و غه مباري . كاتيڪ كه تو پي ده كه نيت زوربه ي ماسولكه كاني له شت ئه كه ونه كار كردن و تو شيوه يه كه له وهرزش كردن تيايدا پرووده دات كاتيڪ سنگت , ناوپه نچكت , دلّت , سي يه كانت و جگه رت دوجاري كار كردنيكي به هيز ده بن .

پي كه نين هه ندي كار دانه وه ي ته وژمي خوين به رده دن له ميشكدا و له تو يكي ميشكه وه بلاو ده بيته وه و ته نانه ت كاريش ئه كه نه سهر هيپوتاله موس و هيپوفيسن . ئه مانه چه قيكن بؤ زياتر دروست بووني هورمونات كه زور جار ئه بنه هوي خيرا يي چالاي هورمونه پرژينه كان , كه سور ي خوين , كار كردني دلّ , لوه كان و هه ندي كوئه ندامي ترن .
له م باب تانه هه ن كه لاي راستي ميشك زياتر چالاي كيمي اي ئه كات و كه نازار كوژه كاني له ش به ره مه كاني خو ي به تونگي به رز ده كاته وه .

خوشی ته واو كه رو چاك كه ره وه يه

پي كه نين ئه توانري وه كو پا ككردنه وه يه كي دهرووني ببينري ت كاتيڪ كه له رزه ي پي كه نين له له شتا ته واو بوو ليداني دلّت له ئاسته به رزه كه يه وه

دادەبەزىت و يەتەوہ ئاستە ئاسايىيەكەى خۆى و ماسولكەى ھەيكەلىشت تەواو خاودەبنەوہ . لەش و ھەستت ئەگەنە ماوہدانىك لە خاوبونەوہدا , پىشوو ھاوكىش .

ئەم چالاكىيە تەواوكردن و چاككەرەوہيە بەھۆى پىكەننەوہ تاقى كراوہتەوہ لە پەيمانگاو نەخۆشخانەكاندا لە ئەمريكا لە زۆريەى شوينە چاودىرىيە پزىشكىيەكانەوہ بەھۆى دروست كردنى ژوروى تايبەتى بەناوى ژوروى (مەزاج) لەويدا نەخۆشەكان چارەسەر دەكرىن بەھۆى پىكەنن و خۆشىيەوہ . ئەم شيوە تەراپىيە بەكاردىت بە شيوەيەكى زانايانە بۆ تەواوكردنى چارەسەرە دەرمانسازىيەكان و چارەسەرە دەرونىيەكان .

پىكەنن خۆى يەككە لەبەشەكانى خۆشى و ھاوسەنگى دەروونى . بى گومان نالين كە تۆ بۆى بە چواردەورتا و پىكەنن ھەموو پۆژى . بەلام تۆ ئەبىت داوا لە خۆت بكەيت كە ھەول بەدەيت كاريكەيتە سەر ھەموو ھەستەكانى خۆت . بۆئەوہى تۆ ئەوہ بتوانىت تۆ پىويستە زياتر بىركەيتەوہ لەوہى كە تۆ كىيت و لە كویدا خۆت دەبىننەوہ لە ژيانتا . ئەتەوئى بگەيتە چ ئامانجىك و ئەبى چ رەفتارىكت ھەبىت بۆ ئەوہى بە باشتريى شيوە بگەيتە ئامانجەكەت .

بەختىك بە خۆت بدە

ئەمە بەراورد كردنىكە لەگەل ژيانى وەرزشىدا ئەگەرپىتەوہ شوينى خۆى . پەيوەندىيەكى زانراو ھەيە لە نىوان ئەوہدا , كە تەندروستى و باش بىت

كاريش بكهيت . بويه يهكك له گه وره ترين ئهركه كانى دهرن ناسه كانى
وهرزش ئهويه كه تهماشاي وهرزشه وانه كان بكن له پالوانى يه تيه كانياندا
كه بزائن ئه وهرزشه وانانه ئه وهسته باشان يان پيماوه ئه گهر هله ش
بكن له ناو يارى يه كه ياندا .

ئه گهر ئه نجاميكي خراپ - بو نمونه ليدانى توپى يارى گولف - ههستيكي
خراپ بدات به دهستى يارى چى يه كه , مهترسى زور ئه بى كه ئه وه هله يه
ههله ي تريشى به دودا بهيئى .

بىر خوئى بهينه ره وه كه چيمان ووت پيشتر دهر باره ي ئه وه ي كه بى
ئاگايان ناتوانيت ووشه ي نا - نه خير - شى بكا ته وه . به خوئ بلى له
كاتى توپه دانتيك (ئيستا من نابى , به هله توپه كه بنيرم) له و كاتدا
ناوه وت ئه وه ده بينيت كه چون توپه كه بهرز ده بيتته وه و به هله ده پروات .
له جياتى ئه وه واى تيگه يه نه (ئيستا ئه و توپه زور ه جوانى ئه نيروم بو
شوئى مه به ست) . ئه وه بىر كرده وه يه كى دلنيا تره - بىر كرده وه ي
پوستيف مانا كه ي له شوئى خو ياه تى . ههستى بردنه وه كارى گه رى يه كى
به هيئى هه يه كه ههست ده كه يت كه به راستى شته كان باش ده پون . به
دلنيا يى وه گوئت له و به سهر هاته فهنتاسى يه ميژوى يانه بووه كه چون
يارى چى يه كان كارى سهر سورهيئنه ر يان له هه ندى جاردات تومار كرده وه .
مهترسى ههستى بردنه وه پيچه وانه كه ي ئه وه يه كه ههستيكي به هيئت هه يه
كه زور گه وره يه و چووه ته ناوته وه كه ههست به دوراندن ده كه يت .
به داخه وه كه زور كه س گير يان خواردووه له وهسته دا ته نها له وهرزش و -
پيش بركى دانا به لكو ئه وه به هانه يه بو يان كه له زور به ي كاتى ژيان ياندا بو
خويانى بهر ئه دن .

له گه ل ئه و بىر كرده وه دا كه پيشتر چيمان ووت دهر باره ي باس كرده ي خو ي به

شېۋە يەكى نەگۈر تۆ ئەتوانىت بە ئاسانى وا بېروا بىكەيت كە چەند مەترسى
زۆر لە خۇ ئەگرىت كە بە ھەمىشە يى ھەستى دۆراندنت لەگەلتا دابىت .

(من ھەروا بوم كە ھەمىشە بى بەخت بىم - ھەمىشە من ھەمە)
(چەند سەيرە كە ئەمپۇ شتەكانم باش بۇ چوۋە پېش - بە يانى خراپ
ئەبىت بە دلنبايى يەوہ) . ئەم جۆرە بېر كىر دىنەوانە تۆۋ زۆر دە چىنى و
يەكجار كارىگەرى ھەيە بۇ سەر بى ئاگائت .

ھەست لە بەردەمتا دابنى

بۇ ئەوہى ئىمە تەندروستىمان باش بىت پېۋىستە ھەول بدەين كە ھەستى
تەندروستى باشىمان زوو زوو بۇيەت . بە دلنبايى يەوہ كە تۆ لە ناختەوہ
ئەزانىت كە ھەستى پۇستىف بە تەنھا بە ھۆى كارىگەرى دەرەوہ نى يە ئەگەر
بەم شېۋە بەو شېۋە يە بوايە لە باتى ئەوہ ئەو كاتە من . . .) ئەمە يەكىكە
لە ھەرە بلاوترىن ھەناسە ھەلكىشانى نا ئومىدى كە لە ناو خەلكىدا ھەيە .
شېۋە يەكى تر كە بېر كىر دىنەوہ باشەكانت و ھەستەكانت بخەيتە بەردەمت و
ھەولبدە دووبارە يان بىكەرەوہ ئەوہ ندى لە تواناتدا ھەيە , ھەموو يارى
چى يەكانى گۆلف ئەزانن كە ئەوہ چ ھەستىكە كە تۆپەكە دوربىنرېت -
ئەوانەى كە بە توانان باشتر توانىويانە ئەو ھەستە لاي خۇيان بەيلنەوہ و
بچىتە ناو كە سايەتى يانەوہ . ئەوانە كە تۆپەكە نەزۆر و نە كەم ئەنېرن واتە

لیدانی تۆپه که یان تاراده یه که باشه نه گهر بیان توانیا یه که نه وهسته خو شه
بخنه بهرده م و زورجار بو خو یانی دووباره بگردایه ته وه نه بونه یاری چی
ناودار . نه وه نه ته کنیکه یه که وا بهرنامه کانی وهرزشی دهرونی نه توانی
پیتی بگه یه نی و سود به خش بن بوت .

نیستا و لییره بژی

شیوه یه کی تر بو زیاتر سود له ژیان وهرگرتن نه وه یه که تو پیوسته
فیربین که لییره و نیستا بژیت . کاتی که مرؤف ناماده نه بیته له و شتانه دا
که پرووده دن له نیستادا که واته نه و مرؤفه به ته وای ناژی . له گهل
نه وهدا به ته واهتی ناسایی یه که مرؤف یان پشت ده کاته وه بیرگردنه وه کانی
تو نه و شتانه ی که پروویان داوه یان پرووده دات . نه وه به پرواوه په یوه ندی
به وه وه هیه که زور که س ناویریته بژی به بی گه پانه وه ی دلنیا یی . نه وه
نارامتره که بو پیشه وه یان بو داوه بیر بکه یته وه له جیاتی نه وه ی که
هموشت تهرخان بکه یته بو نه و ژیا نه ی که هیه له نیستادا . به نامانجیکی
ریکوپیکی باشه وه پیوست ناکات و ابیت ! له بهر نه وه ی نه گهر تو
نامانجه کانی خو ته دانا که خو ته هی نابوت له ناو جهرگه ی پیوستیه کانتوه
نه و کاته تو به ره و پیشه وه راده کیشری به ره و نامانجه کته به خواستی
خو ته و هیزی خو ته . نه مه په یوه ندی یه کی له یه که نه دهره . یه که مجار که تو
نامانجیکی باشت دانا بو ژیا نی خو ته نه و کاته تو نه توانی کونترولی بکه یته .
نه و کاته هیچ ترست نابیت که سه رنه که ویت و تو هست به نارامی ده که یته
له خو ته له جیاتی نه وه ی که خو ته بده یته دست پروودا وه کان .

تۆ بەرەو ئامانجه كەت رادەكيشرييت

كاتىك كە ئامانجه داناو كە تۆ خۆت بەرپاستى ھەستت ھەبى بۆ ئەوكاتە دەرون ت داوا دەكات لە خۆى كە بەرەو ئامانجه كە كار بكات تۆ ئەتوانيت كاتەكە تەرخان بکەيت پيش ئەوھى كە ئامانجه كەت پېبېتەوھ بۆ ئەوھى كە سود لە پېگاكانى وەرېگريت . تۆ ئەتوانيت ترس لە خۆت دورېخەيتەوھ كە سەر نەكەويت لە بەر ئەوھى كە س نىيە لە تۆ زياتر كە بتوانيت و پېويستى بەوھ ھەبى كە باس لە باشى . . خۆ تەرخان كەردنەكەت بكات بۆ ئەوھى كە بە ئامانجه كەنت بگەيت . تۆ وات لىيەت كە بتوانيت ماوھ بە خۆت بدەيت كە سەر نەكەوتن بە شېوھ يەكى وەكو ئەزمونىكى بەسود ببيني لە باتى ئەوھى كە بە دۆراندن و ھەلەى ژيانى بزانى .

لە دلتيا بون و گەران بە شوين شت زانينە تازەكاندا بۆ ژيان تۆ ئەبينيت كە ھەموو ھەنگاويك و بەسەر ھاتىك وەكو يەك شوينى دابەزىن وايە بۆ روداوى خۆش و شت دۆزىنەوھ لە باتى كۆتايى شوينى دابەزىن .

بە يارمەتى يەككە لە ھەستە خۆشەكان لە خۆتا و خەلكى تردا تۆ گەشە ئەكەيت ھەروھەا بە تواناكانت خۆشى وەرېگرى لەو كاتانەدا و سود لە پۆژانى ژيانت وەرېگريت .

كاتىك كە مەلەوانى بە ناوبانگ (پېر ئەرقيدسون) وەستا بوو لە شوينى

یهکئ له خهونه ئامانجیهکانیدا و مه‌دالیای ئالتونی وهرگرتبوو له
پالەوانی یه‌تی ئه‌وروپادا له مۆسکۆ به‌م شیوه‌یه‌ ده‌ربیرینی خۆی ووت که
پێویسته‌ لیڤه‌دا باس بکریت .

(ئه‌مه‌ هه‌ستیکی زۆر خۆشه‌ له‌به‌ر ئه‌وه‌ی که من چه‌ند سالیکی زۆره‌ خۆم
بۆ ئاماده‌ کردوه‌ . به‌لام له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا من پێویسته‌ بلێم که ئه‌وه‌ی
پووی داوه‌ له‌ ریگا که‌م دا گرنگتره‌ له‌وه‌ی که ئیستا پووی داوه‌) .

ھېزى تازە گەرىتىنى

كاركردن لە ماوهى خەوتندا

پۆژىك لە سالى 200 كاندا پيش لە دايك بوونى مەسىح زاناي فيزيكى يونانى
ئەرخەمېدس خۆى ئامادە كرد بۆ ئەوهى كە لە ھەوزىك ئاودا خۆى بشوات لە
گەرماوى شارەكەدا (سىراكوسا) لە سىسىلن . ئەرخەمېدس دوو دل بوو –
تووشى گىرفتىكى زەحمەت ببوو لە قورگىدا .

مهليكي ئو سه رده مه كه وتبووه گومانه وه له وهى كه تاجى مهليكي به كهى به شه وقى دا له سووك و هه رزان ده چيٽ - ئايا كابراى دروست كه رى ئه م تاجه فيلى تيدا كر دووه و زيوى تيكه ل كر دووه له گه ل ئالتونه كه دا بو ئه وهى قازانج زورتر بكات ؟

ئيسئا مه ليك داواى له ئه رخه ميئس كر دووه كه بيرى له وه بكاته وه كه ئه و مه سه له يه چونه , به لام بئ گومان به بئ ئه وهى هيچ ئه زينيكي ئه و تاجه گران به هايه ي مه ليك بدات . گرفته كه ئه و فيسيؤلوجه يونانى يه داگير ده كات و پشوى لى هه لده گرى , ئه و پيوسته كه ئه و گرفته چاره سه ر بكات , به لام ئيسئا ئه و ئه بيت خوى خاوبكاته وه به خوشينيكي گه رم و بير له هيچ شتيك نه كاته وه . . . كاتيڪ كه ئه چيٽه ناو حه وزه ئاوه كه هه ست ده كات كه چون ئاوه كه سه ر ده كه ويٽه سه ره وه به ليوارى حه وزه كه دا ديته خواره وه . كت و پر گرفته كه چاره سه ر ده كات هه روه ك بروسكه يه ك له ئاسمانىكي ساف و پوون . ئه رخه ميئس هه لئه ستيتته سه ر پئى و له حه وزه كه يه ته ده ره وه و ده ست به پاكردن ده كات به ناو جاده كاندا به ره و ماله وه به ده نكيكي گيراوه وه هاوار ده كات (ئيورىكا ! من دوزيمه وه) .

مهنتیق دووربخهروه

میژوو کلاسیکه و نه گهر نه شتوانن سویند بخویت که پروداوه کان ناوا بووه به ته واوه تی نه و کاته زور شوینی بو چوونه .

پروداوه کان تاراده یه که به پرونی باسکراون که چون تازه گهری له گرفت چاره سهرکردنا له کاردایه .

یه که م جار گرفته که سهر به رز ده کاته وه و نیمه ش همه جوره نه م لاو نه ولای بو ده که یه و بیرى لی ده که یه وه که چون چاره سهری بکه یه . نیمه بولّه نه که یه , هه ولّه نه ده یه که مهنتیقی بیر بکه یه وه , لیکنده وهی راستی نه که یه , شت نه خینه سهری و لی که م ده که یه .

له کوتایدا نا چار ده بین که گرفته که مان بخه یه لاوه و بگه پین به دوی پشویه کدا . له و کاته دا چاره سهر کردنی گرفته که سهر دهرده هینیت زور به بی چاوه پروانی له ووشه ی (نا) که وه ! نه وه وایه که گرفت چاره سهرکردن سهر دهرنا هینیت له ووشه ی (نا) وه به لکو له بی ناگایمانه وه , له نزیکه وه بریار دراوه له هه ولّه شاراوه کانی گرفت چاره سهرکردنا که ناوی دهریت به به ناگابوون .

له ویدا له به ناگابونماندایه – نه توانین هه لسوکه وت له گهل گرفته کانماندا بکه یه به هه موو شیوه کانیه وه . نیمه له ویدا نین به بی ته گهره له و پروداوانه و چالاکی یه مهنتیقی یه کانی لای چه پی میشک به لکو هه موو کار کردنه کانی میشک نه توانیت هاوکاری بکات له گه پان به دوی چاره دوزینه وه دا .

ئىمە ئەتوانىن كار بكن له گەل ھەموو تواناكانمان و واز بهينين له و ھەستەى ناوھەمان كە بەشيكە له كەسايەتيمان , گەپان بە دواى ئەو پارچە بچوكانەدا شل بكنين كە مەنتيق نايان دۆزيتەوھ .

بىر كوردنەوھ كانت شل و بەرەلابكە

بۆ زۆر له شەرقىيەكان ئەم بابەتە زۆر شىتانه يە – سەرەپاى ئەوھيش كە خۆيان بەباشى دەزانن كە بەو شيوەيە يە .

بۆ دل ډانەوھى ئەو دوو دلپانە كۆمەلى راپۆرت ھەيە لە .زانستە بەرزە بپوا پى كراوھ كانەوھ كە مادەى گرفت چارە سەرکردنيان خویندووھ ھەموو دەست بۆ ئەوھ دريژ دەكەن كە گرفت چارە سەرکردن بە يارمەتى كارکردنى ھە ردوو لە بەئاگايى و بى ئاگايى يەوھ ئەبىت كە بەھۆى راستى لە ئامانجەكەدا . لە ئاستى بە ئاگايى دا بىر كوردنەوھ كان ئەتوانن بە بى ھىچ پىگە لى گرتنيكەوھ ئەجولين . سنور سادەكانى بىر كوردنەوھ ئەكوژينەوھ وھ پەيوەندى نوئ و تىكەل بونيك سەرھەل دەھينيت كە بىر كوردنەوھ بە ئاگاكانمان ناتوانيت بيان ھينيتە پيشەوھ . بەئاگايى لە قەفەزىكدا بە ھۆى بوونى راھاتنئىكى زۆر لە بىر كوردنەوھ كانمان كە ئەگۆرپت لە مروفىكەوھ بۆ يەكئىكى تر . لە كلتورى بۆ كلتورىكى تر .

دۆزینه‌وه‌ی چاره‌سەر سهرکه‌وتنه

له زۆربه‌ی مۆدیل‌ه‌کانی زانستا دهرباره‌ی دۆزینه‌وه‌ی چاره‌سەر باس ده‌کری‌ت که هه‌ستیک . هه‌ستیک کت و پر که به چوار ده‌ورتایه‌و دینه بیرکردنه‌وه‌کانت . بیرۆکه‌ی نوێ دینه پیشه‌وه کت و پر و بێ چاره‌پوانی . له‌گه‌ڵ ئه‌وه‌شدا ئه‌وه‌نده زۆر ده‌بن وه‌کو له‌به‌رده‌متا له‌سه‌ر قاپیک ده‌بیرین دهرباره‌ی بروسکه‌ی بیرچوونه‌وه به شیوه‌یه‌کی جۆراو جۆر باس ده‌کری‌ت . یه‌کجار زۆر له زانایان و ئه‌وانه‌ی که له بواری زانستا شت ده‌دۆزنه‌وه گه‌واهی ئه‌وا یان داوه که برینی له بیرکردنه‌وه‌دا به‌سه‌ر هاتیکه که به‌دوایدا گه‌پاون و که به‌رده‌وام بوئیکه له ماوه پێدانی تایبه‌تی ده‌رونی که پێی ئه‌به‌خشی له هه‌ستی سهرکه‌وتنی به‌هێز ، ووزه‌یه‌کی به‌رز و شیوه‌یه‌که له دایک بوونی ده‌رونی .

که‌ره‌سته‌ی کارکردن بده به‌میشک

سه‌ره‌پای ئه‌و هه‌مو شته‌ی ئه‌وتری له‌م باره‌یه‌وه پاستی‌یه‌کی قول له ئیشاره پێکردنی ئه‌دیسۆن هه‌یه که گرفت چاره‌سه‌رکردن پیک هاتوه له 5٪ ی ئاره‌زووی چونه ناو بابه‌ته‌که و له 95٪ ی کارکردنه له ناوه‌وه

(transpiration) . بۇ ئۇەى بە ئاگایمان بتوانیت کاربکات پیویسته
کەرستهى هبى و ئو کەرستانهش پیک هاتبى به هوى گه پان به دواياندا
به ئاگایانه دواى هه موو راستى دۆزینه وه یه که پیویسته بۇ ئۇەى که ئو
ئالۆزى ورده کارى به دابنى .

له سه رتادا کاتیک به ئاگایانه فشارده که یته سه ر خۆت بۇ دۆزینه وهى
چاره سه ر و هیلاکى کردى ئیتر ئو وه کاتى هاتوو که تواناکانى بی
ئاگابونت به کاربه ینى .

شیوه یه که که تاقى کراوه ته وه ئو وه یه که (له سه ر شته که بخه ویت) زۆر له و
که سه به توانایانه ی که له بواری تازه گه رى و چاره سه رکردنى گرفتدا کاریان
کردوو ه شه و یان به کار هینا وه بۇ ئۇه ی تازه گه رى یه که دروست بکن . ئو
ماوه یه ی له نیوان خه وو به خه به ربوندا هه یه زۆر گرنگى هه یه له دروست
کردنى تواناماندا هه ر له و حاله تانه دا بیروکه کان نه گوازنه وه بۇ پانتایى له و
کاته دا بی ئاگایى په یوه ندی به به ئاگایمانه وه ده به ستیت ئو وه ش په یوه ندی
به وه وه هه یه که ئیمه ماوه یه کی تایبه تی ئه برین له خه وندا . لیکن له ره وه کان
ئه مه ناوده به ن به قوناعى ئه لف و بی به هوى ئو وه شه یۆلانه ی له میشکدان که
ئه پیورین به تایبه ت له نیوان خه ون و به خه به ربوندا هه مان شه پۆلى
E E G له 8 – 12 شه پۆل له چرکه یه کدا نه توانیت تۆماربکریت له
زۆر شیوه ی میدیتاشوندا , بۇ نمونه یوگا .

کاتى خۆی پیش ئو وه ی که مرؤف بتوانیت E E G پیشوی وینه ی خۆ
هینانه خه یال دۆزرایه وه که پیش ئو وه ی بخه ویت کاریگه رى تایبه تی هه بوو .
یه کیک له و چه شنه ئاسانانه ی که کار ده کاته سه رت ئو وه یه که له گه ل خۆتدا

قسە بکەیت پېش ئەوہی که بخەویت .

خۆت بېر بار بده که چی پېرۆگرام بکەیت له بې ئاگایندا و دووبارە ی بکەرەوہ چەند جارئ له دلئ خۆتا له کاتیکدا که خەریکه خەوت لی دەکەوی . ئەگەر ئەمە وەکو هۆنراوہیەک یان پتەمکی خۆشی هەبوو ئەو کاتە ئاسان تر دەبیت که زۆر جار دووبارە ی بکەیتەوہ . بەخۆشحالی یەوہ شتی بۆ زیاد بکە که تۆ بە ئارامی و خۆشی یەوہ دەخەویت .

ئەگەر تۆ خاوبونەوہی لەش و دەرون بەکار بھینی له کاتی خەودا تۆ پشوو خەویکی پر له ئارامی پی برین بۆ خۆت پادەخەیت که لەش و دەرون ئارامی تەواوی پی دەگات .

خەو وەکوو یارمەتی یەک وەر بگرە

بەدنیایی یەوہ خۆت بەسەرت هاتووہ که برۆیت و پالکەویت له گەل گرفتیک ی سەخت دا وەکو هاوپی یەکی شوینی نووستن و پاشان بە کۆمەلئ لق و پۆپی گرفت ی تازەوہ بەخەبەر ئەبیتەوہ و چۆن ئەو پرسیارانەت بۆ وەلام دەدریتەوہ .

هەندئ جار بەختت هەیه که بەخەبەر ئەبیتەوہ بە چارەسەر و وەلامی کۆمپلێتەوہ له مێشکتدا , هەندئ جار لەوانە یە بېرت بېت که له نیوہ شەودا بەخەبەر ئەبیتەوہ و چارەسەرەکەت له مشتایە , بەلام لەدوایدا وون بوو ئەبیتەوہ . ئەوہ پئویستی بە تەکنیکیک هەیه که ئەو ئیشە ی تۆ پی ی هەلساوی بھیلێتەوہ بەبئ ئەوہی که بە ئاگابیت لی . تەکنیکیک ی ئاسان ئەوہیه که هەمیشە کاغەز و پینوست لەلادا بېت . یان تەجیلکی بچوک بۆ

ئەوھى كە كلىلى ووشە كە بلىت و تە جىلى بگەيت .

گرنگى يەكەى ئەوھى كە بىرۆكە كان بگريت لە ھاتو چۆياندا –
ئاگادارى يە كان لەبى ئاگايما نەوھ ئەگينا ئاسانە بيان دۆپىنن و لە
دەستمان بچىت .

ئەدىسۆن ھەمىشە لىستە يەكى دەكرد بە شەودا بۆ ئەوھى ئەو شتانەى كە
دەيە وىت ھەتا سبەينى جى بە جى يان بكات . والتەر سكوۆت ھەمىشە وای
دەوت كە بۆ بىرۆكە دەگەرا !
(ھىچ نى يە , سبەينى كات ژمىر 7 ى بە يانى لە بەردە ممدان) . بەلى ,
تەنانەت نمونە ھەيە بۆ ئەو تازە گەيە گرنگانەى كە لە كاتى خەودا
دۆزراونەتەوھ كە لە كۆتايى دا خەلاتى نۆبل لە كىمىادا وەرگرت گەواھى بۆ
ئەوھداوھ كە بىرۆكەى لە كاتى خەودا بۆ ھاتووھ كە چارەسەر بووھ بۆ
گرفتە كانى .

رۆژى 15 دەقىقە بۇ خۆت تەرخان بگه !

گوئى له كاسيئت بگره و گهشه به تايبه تمه ندى به كانت بده .

ئەم كىتېبە بچووكە ئەيە وئيت بىر كىردنە وە كان بە خەبەر بكتە وە كاتىك كە تۆ ئەم كىتېبەت خوئىندە وە له كۆتايىدا ئەكە وئيتە ئەو بىر كىردنە وە يەيە كە چ شتى پاستە .

ئايا بە پاستى ئەتوانرئيت كار بگرئيتە سەر بئ ئاگايما ن ؟

ئەتوانرئيت مروؤفئىكى نا دلنيا بپوا بە خۆ بوونى بە هيئز بكات بە دەستى خۆى ؟
ئايا ئەتوانرئيت كە خۆت خاوبكە يتە وە و چيتر (سترئيس) فشارى دەرونى هيلاكمان نە كات ئەگەر چى ئە وە ندهى كارە كانى خۆشمان جئى بە جئى بگه ين ؟
هيچ شيوازيك هەيە كە مروؤف بگە يە نيئتە ئامانجە كانى بە بئى هيچ خۆماندو بونئىكى بە دەنى و دەروونى ؟

ئايا ئەتوانرئيت پاهيئنان بە خۆت بگه يت بۆ ژيانئىكى خۆش و پپ له گە شه كردن ؟
كە تەنھا مروؤفئىك هەيە كە بتوانرئيت وە لامى ئەم پرسيارانە بداتە وە ئە وئيش –
تۆ خۆتيت ! ئەگەر تۆ هەست بە وە بگه يت كە بە پاستى هەول ئە دەيت كە وە
بوو يەك جۆر وە رزش هەيە بۆ تۆ . وە رزشيئك كە تۆ ئەتوانرئيت پئى هەستيت
بە بئ ئە وە يە هيچ له پۆشتنى ژيانئت بگۆرئى .

تۆ تەنھا پئويستت بە 10 – 20 دەقىقە هەيە له پۆژئىكدا كە گوئى لە و

كاسيٽانه بگري بهيٰ هيچ بيٺار بونيڪ له چواردهورهه وه بۆت وه بهيٰله كه
لهش و دهرونت خاوبينه وه .

دكتور پروفيسور لاش – ئيريڪ ئونيستولّ كاري بۆ چهند كاسيٽيڪ كردوه
كه كۆكراونه ته وه و هموو به ناوي
(وهرزشي به په پره و له گهشه كردني كه سايه تي دا)

ئو كاسيٽانه هموو پي كه وه پروفگراميڪ له خو ده گرن كه ههنگاو به ههنگاو
يارمه تيت ددهن كه بگه يته به هيٺ ترين و قولترين تواناي كه سايه تي وه .
له كاسيٽه كاندا شيكراوه ته وه كه چؤنيان به كاربهيني .
وه رزشه كان كه ميڪ كات دهبه ن به و شيوه يه ي كه دانراوه كه پؤڙي 15
ده قيقه يه له پؤڙيكا به ماناي 5 پؤڙ له ههفته يه كدا .
به لام ناگاداري ئوه به كه ئو 15 ده قيقه يه يه كجار به خشنده و زانستانه يه
– وه هيچ گهره نتي يه كه نه دراوه كه ژيانت بگورپي له ماوه ي شه وو پؤڙيكا .

ئو ته ويٽ به ختيڪ به خؤت بدهيت كه ببه يته ئو و مروقه ي كه ناوت
لينراوه ئو كاته ئه بيٰ ئو وهرزشانه بكه يت به پاستي . هموو
ئو به رنامانه ته نها چوار مانگ ده خايه نيٽ .

چوار مانگ له وانه يه زؤربه يٽ له به رگوي ماندا ؟ كاتيڪ كه ده ست پي ده كه ين
له وانه يه زؤر به لاوه سه يريٽ كه وازي ليٰ بهيني . وهرزشه كه له خويدا هيچ
په له و زؤريكي تي دا ني يه . به پيچه وانه وه ئاسانتر ده بيٽ و له ته واوي ئو
پؤڙه دا ييري ئو به رنامه يه ده كه يت كه ته نها چهند چركه يه كه بۆ خؤت چهند

هیزو خوشی ژیانته داتئی بۆ ئه و پۆژه و بۆ ماوه یه کی درئژ تر .

پروگرامه کان بهم شیوهیه دیارن له پۆژه کاندایا

ههفتهی 1

تۆ فیژ ده بیت که خۆت شل بکه یته وه له هه موو ماسولکه کانی له شتا .

ههفتهی 2

خاوبونه وه که قول تر ده بیته وه و هه تا بئ زوتر ئه یگه یته

ههفتهی 3

تۆ فیژ ئه بیت که په یوه ندی به بئ ئاگایی ته وه به سستیت . پاهینان له سه ر هه یینۆس که له ویدا ژوریککی ده رونت دروست ده که یته .

ههفتهی 4

تۆ وه رزشی ده رونی یه که قول تر ده که یته وه به یارمه تی وینه دروست کردن و وینه ی ناوه وه ته وه .

هفته 5

وهرزشى بپروا به خوبون . تو ئه گه يته ماوه يه كى به ئاگايى جياتره له ويدا كه ره خنه نيگه تيفه كانى خوت كه م ده كهن وه تو زياتر كراوه ده بيت بو وهرگرتنى ووشه ي پوستيف به و شيوه يه تو سه رچاوه كانى خوت به پروونى ئه بينيت به پروايه كى به هيژه وه .

هفته 6

به رده وام به له وهرزش كه تواناكانت بينى له پرووناكى يه كى نوئى داو ئه وهسته پوستيفانه بگه يه نيت به بئى ئاگاييت .

هفته 7

ئيسنا تو ئه چيپت به ره وه ئه وهى كه هاندهرىكى به هيژبيت بو خوت بو گه شه كردن . تو ئه توانيت ئامانجى كوئى دابنى بو ئه و شتانهى ئه ته وئى بيگه يتي له ناوچهى جيا جيا دا - بو نمونه ته ندروستى , ههستى ژيان , كارو په يوه ندى يه تايبه تيه كان .

هفته 8

تو فير ده بيت كه ئه وهى تپه پرى توانايه كى پى داوى بو دوا پوژيكي باشتر . راهيئان له سه ر گرفت چاره سه ر كردن .

هفته 9

تو چاو ديژه كهى ناوه وهى خوت ده ناسى - چاره سه ر كردنى هه موو

گرفته كان له لای خۆته .

ههفتهی 10

به هۆی پشویهکی قولوه ئاسانتر ئه توانیت به سه رها ته کانت به کار بهیینی که له خۆتا هه ن . تو فیڕ ئه بیت که ههسته پۆستیقه کان بانگ بکهیت که به ستراون به و شتانهی که پوو ده ده ن ئیستا له تۆدا و له داها تودا .

ههفتهی 11

لیڕه دا تو فیڕ ئه بیت کار بکهیت له کاتی خه وتندا . چاودیره کانت یارمه تی کۆنکریتت ئه ده ن ده رباره ی ئه وه ی که چۆن بتوانی له کاتی خه ودا تازه گه ری و چاره سه ره کانت زیاتر بکهیت .

ههفتهی 12

ئارام و خۆشی . ئه م به رنامه یه وینه ت ئه داتی وا ده کات که تو ئه و هه ستانه لای خۆت به یلیته وه له ئارامی و دلنیایی و خۆشی ته نانه ت دوی وه رزشه که ش .

ههفتهی 13

له ریگه ی ئه وه ی که فیڕ ببیت راستی به کان به شیوه یه کی خۆشتر شی بکه یته وه ئه توانیت بگه یته ئه و دوری به ی که له نیوان تۆو په یوه ندی به نیگه تیقه کانداهه یه .

هفتهی 14

تۆ بهردهوام وهرزشی ههوهس و تازهگه‌ری ده‌که‌یت ، له‌گه‌ل‌گرفت چاره‌سه‌رکردندا . ناوه‌پۆکی به‌نامه‌که (برائیل ستۆرمینگ) ه که یارمه‌تیت ده‌دات که زۆر شتی تازه فیر ببیت .

هفتهی 15

لیره‌دا تۆ ئه‌توانی که فیری هه‌مان ته‌کنیک ببیت وه‌کو زۆربه‌ی وهرزشکاره‌کان که بۆ خۆیانی به‌کار ده‌هینن بۆ ئاماده‌کردنی پالئه‌وانیه‌تیه‌ک . هه‌موو هه‌سته پۆستیفه‌کانت کۆده‌که‌یته‌وه که له رابووردو دا هه‌تبیون وه له ئیستادا به‌کاریان ده‌هینیت .

هفتهی 16

به‌نرخ‌ی پیکه‌نین . گوئی گرتن ، پیکه‌نین و سود له‌و وهرزشه‌ی ناوه‌وه‌ی ئه‌ندامه‌کانی له‌شت که پیکه‌نین ئه‌تدات . له‌ دوا‌ی ئه‌وه‌دا هه‌ست ده‌که‌یت که پشوو‌یه‌کی خۆش و هیزیک‌ی نویت وهرگرتوه .

گویت له و هه واله میژووی یه بووه که کابرایهک به پی که نین
نه خویشی یه که ی په پان ؟

ئه زانیت که ئافره تیک به یه ک قولله وه پله ی دووه می به دهست هیئا له
پاله وان یه تی جوملاستیکدا له ئه مریکا پیش چه ند سالی له مه و بهر ؟
ئه زانیت که بی ناگایت هه رگیز گوئی له وشه (نا و نه خیر) نه بووه ؟

ئه م بابه تانه یه که ئه م کتیبه باسی لی ده کات . به لام پیش هه موو شتی
باس له من و تو و ئه و سه رچاوه دهرونی یه گه ورانه ده کات که ئیمه هه مانه .
سه رچاوه کان زور جار شاراوه ن که ئیمه نازانین که چۆن یان بگه ینی . له گه ل
ئه وه شدا زور ته کنیکی گه شه پی کراو و تاقی کراوه هه یه که ده ستمان
بکه ویئ . ئه م شیوازانه دکتور و فه یله سوف لاش – ئیریک ئونستول کاری
له گه ل کردون له ته رخان کردنی چهنده ها سال له بواری وه رزشی دهرونی دا
له جیهاندا . هه تا ئیستا ده یان هه زار وه رزشه وان ی پیش که وتوو ئه م جوړه
پاهینانه یان په پیره و کردوه که له سوئیدا به (وه رزشی دهرونی) ناسراوه و

لهولاتی تردا به (وهرزشی ناوهوهی دهرون) ناسراوه . وهرزشی دهرونی بۆ
هموو که سیک گونجاوه وهسیستمیکه بۆ وهرزشی خۆیی که ئامانجهکهی
ئوهیه که کاری باش بکهیت و تهنروستیت باش بییت . به یارمهتی ئه
سهراوه و کاسیتانهوه که هه ن مرۆڤ ئهتوانییت خۆی کاربکات له گه لیاندا و
گه شه به ههست و ژیانی بکات , برپوای به هیژ بکات , توانای دیکهت دانی
بهرز بییت و کار بۆ ئامانجهکانی ژیانی بکات , که مانا و خۆشی ژیانته
ئهداتی .
